

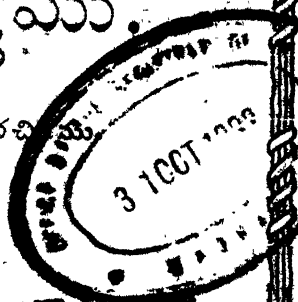
ನೀತಿ ಕಲ್ಪನಾ

1401
10,131

ಪಾಂಡುಕಿಂಧಿ ಮೂಲ

నీతి ధర్మము.

మహాత్మాగాంధీ విరచితము.

భమిడిపాటి సూర్యనారాయణశాస్త్రి గారిచే
పరివర్తింపబడినది.

1411
10, 131

అనువాదము

ప్రకాశకులు:

ఆంధ్రపరిషత్తు, బెజవాడ.

బెజవాడ

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘాలయ పబ్లిషింగ్స్ (లిమిటెడ్) యందు,
క. కోదండరామయ్యచే ముద్రింపబడియె.

1922.

నవ్యస్వామ్య సంకలనము.]

[వెల రు 0-8-0.]

గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవిత చరిత్ర.

మానికొండసత్యనారాయణ శాస్త్రిగారిచే వ్రాయబడినది. గాంధీమహాత్మునిశిష్యులగు దిగుమర్తి హనుమంతరావుగారిచే, వారిఅనుభవములతోగూడినవిపులముగు ఉపోద్ఘాతము వ్రాయబడినది. ధోవతిమాలిముద్దరించినపటముఇందుగలదు. కేలం-౪-౦

గాంధీమహాత్ముని ఆరోగ్య మార్గబోధిని.

విప్లవముగ వ్రాయబడినది. సకలచిత్తముగా వ్రాయబడినదిగాదు. పెద్దలచ్చు. ఆంధ్రభాషా పండితులగు భమిడిపాటి, సూర్యనారాయణగారిచే సులభశైలిని వ్రాయబడినది. వెల ౦—౪—౦. రెండు రకములైనపటము లిందుగలవు.

గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు
వ్యాసములు.

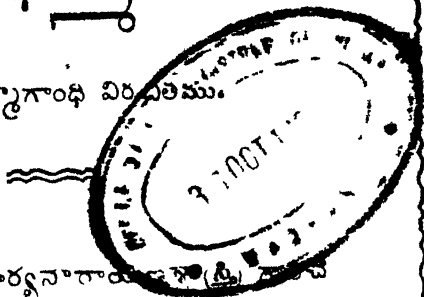
దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులకొరకు పాటుపడుటకు ప్రారంభించినది మొదలు అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసువరకు, సంపూర్ణ ఉపన్యాసములును, వ్యాసములును ర భాగములుగ, ప్రకటించుచున్నాము. ర భాగములు కలిపి సామ్మముందుగా పంపించినయెడల, ర ర—౦—౦లు మాత్త్రమే. ఈభాగములు తయారుకాగానే ఖరీదుపెచ్చును.

వలయువారిట్లువ్రాయవలెను:—

ఆంధ్ర పరిషత్తు, బెజవాడ.

నీతి ధర్మము.

మహాత్మాగాంధీ విరచితము.

భిమిడిపాటి సూర్యనారాయణశాస్త్రి గారు

పరిచి పంపిడినది.

అనువాదము

ప్రకాశకులు :

ఆంధ్ర పరిషత్తు, బెజవాడ.

బెజవాడ ఆంధ్ర గో. కాలయస్కూల్ (లిమిటెడ్) యందు.

క. కోడండరామయ్యచే ముద్రింపబడియె.

1922.

శత్రుత్వావ్యాసంకలితము.]

[వెల రు ౦-౪-౦.

వి ష య సూ చి క

1. గాంధీగారిని గూర్చి హోమామ్ముగా పోషింప.	౧
2. నీతిధర్మము.	౩౦
ఉపోద్ఘాతము.	౧
నీతిబాధ్యత.	౩౬
అత్యున్నత నీతిపథము.	౩౮
సర్వార్థయననేమి ?	౪౦
అన్నిధర్మములకంటె నీతిధర్మము.	౪౫
మతము, నీతి.	౫౦
డాక్ట్రీను నీతిధర్మము.	౫౩
నీతి - లోకసంగ్రహము.	౫౭
ఉపసంహారము.	౬౧

మోహనదాసు

కరంచందు గాంధీగారి జీవితము

జి. హెచ్. హోమామ్మగారి ప్రశంస.

నేడు ప్రపంచమున సర్వోత్కృష్టమానవుఁ డెవఁడను నామోదదాయకప్రశ్నమునుగూర్చి నేటియుదయము మిఁకడ బ్రసంగింపఁజూపుచున్నాఁడను. ఈప్రశ్నమున కుత్తరము నర యుటకు మహాయుద్ధము జరిగినకాలమునకు మన మనస్సుల స్వభావజన్యముగ బోనిచ్చి ఆ ఘోరరణమున నపారబాధ్య తాశక్తుల న్వాహనమునఁదిన మహనీయుల నామపట్టికపైఁ బ్రసరింపఁజేతుమని నే నూహించుచున్నాఁడను. 1919 సం॥ర ము ప్రారంభమాసములలో ప్యాసిసునగరమున యుద్ధనాయకుల మహాసమావేశమునుగూర్చి మనమూహింతుము. రెండు సంవత్సరములక్రిందట నీకాలమున ప్రపంచక మంతలోను సర్వోత్కృష్ట మహాపురుషుఁడెవఁడయిన నెచటనేని యుండునెడల నీ మిత్రసామ్రాజ్యములయందలి రాజకార్యధురంధరులగు ప్రధానపురుషుల సభాసమావేశముననే యుండెనని మన మెల్లర మేకగీర్షముగ నంగీకరించి యుండువారము. ప్రపంచకనాగరికత కుపద్రవకారియని భీతికలిగించిన యుపద్రవచూచలన పరిశోధింపఁబడినట్టియు నా మహోపద్రవమునుండి మిగుల నాకస్మికమును సంపూర్ణమునగు జయమును పొందినట్టియు మహనీయులు వీరలే. ఇంతి ప్రజ్ఞోపకారిగ నెట్లుచేయునగు

నవగా యుద్ధానంతరలబ్ధవిజయము మానవశ్రేయోవృద్ధిదా
యక్తముగ జేయుటెట్లను మహాసమస్యను వారు పరిశోధింపఁ
బడుచున్నాఁడు. పరిశోధనములలో కఠినతమమగు నీపరిశోధనము
ననే వివిధ దేశ నాయకు లసమర్థులని విదితమయ్యెను. వారేల్లు
నగరమున జరిగినదానిని గమనించిగాని అందు ముఖ్యముగ
నాయొడంబడిక సంతకములయినదిమొదలు జరుగుచున్నదానిని
బట్టిగాని యీశాంతి యనెడు మహాశిల్లోలమునకు కారకు
లయిన వారిలో నెవ్వరుగాని యధార్థముగ ఘనతకు స్థిరముగ
గాని ముఖ్యముగగాని యర్హులుకలరని యెవ్వరు దెలుప
గలరు? రెండు సంవత్సరములకు ముందీశాంతి పరిషత్సమా
వేశము నలంకరించినవారిలో నొక్కడ కీర్తికి విశేషభంగము
లేనివాడును, సనపహార్యయశస్సంపూర్ణుడు నని నాయభి
ప్రాయము. ఆయన దక్షిణాఫ్రికా ప్రధానమంత్రియగు
స్మట్సుసేనాని. ఈమహానీయునిగూర్చి వార్తలులిపెమన గారిట్లు
వర్ణించియున్నారు. వారేల్లునగరమున నద్దాలమేడలో
(Hotel of Mirrors) నొడంబడికపయిని సంతకములు చేసిన
వారిలో నితడుమాత్రమే యుద్ధమున నిజప్రతిబింబదర్శనమా
త్రమున దృష్టిజెందక మానవజాతినంతను గమనించెను.
స్మట్సుసేనానియొక్క పరిషత్సమావేశమునందలి ఘనతను
దెలియగోరుదురేని యీక్రింది మూడుపత్రములను బఠిం
పుడు.

అందొకటి యతడు బహిరంగముగ బ్రకటించిన యొ
డంబడికకు కారణ నిరూపణము; రెండవది లండనునుండి జోహా

స్థూలబుద్ధునకు బ్రీయాణసంసిద్ధుడగుతరి బ్రీకటించిన యైరోపా
 ప్రజలను వీడుకోలు; మూడవవది గతమార్చి నాల్గవతేదీని
 విల్సను ప్రజానాయకుడు తనపదవిని విడచిపోవు సందర్భమున
 నాయనకు స్తుతిపాఠాభివందనము. స్కట్సుసేనాని మిగుల శక్తి
 యుక్తులతోడను చెక్కుచెదరని యాదర్శకావేశముతోడను
 రణక్షోడ సలిపెను. యుద్ధరింగమున జయశీలుడగుతరి శత్రు
 వుల ఓమించుచు రక్తసిక్తదేహులగు పరస్పనికుల గాయ
 ముల మాన్పయత్నించెను. సభాభవనమున తన మాటచెల్లని
 నాడు తనయోటమి తన భావములయందలి శుద్ధత లేకుండుట
 కతముననే యని యంగీకరించి తాను నివారింపజాలని నష్టము
 నకు పరిహారిము గావింపయత్నించెను. స్కట్సుసేనాని మహాఘ
 నుడు. గత మహాసంగ్రామమున హతశేషులలోఁ నిప్పటికిని
 మిగిలియున్న యేకైక మహావీరుడతడే. కొంచెముకాలము
 నిజయశోగానములచే లోకరంజనము గావించిన యితరనాయ
 కుల నెల్లర లోకులు విస్మరించియేయుండిరి. విస్మరించుచు
 న్నారు. మఱల నెన్నడును వారు లోకగౌరవ పాత్రులగుదు
 రని తోచదు. గిల్బోవా పర్వతముకడ జరిగిన యుద్ధానంతర
 మున, “బలవంతు లెట్లు రణనిహతులయిరి? యుద్ధాయుధము
 లెట్లు నశించినవి? యని దావీదు పలికె యండినటుల మనమును
 చెప్పవలసియున్నది. మహాసంగ్రామమును తుపానునుండియును,
 దానికతమున నధికారాన్నత్యస్థితిని పొందిన యోధులనుం
 డియును విరమింతును. నేడు ప్రపంచమునందు జీవించియుండిన
 జనులలో ఘనతముడని నామనము నాకర్షించిన పురుషవరుని

శారకస్వత్రీయరసిచూచెదను. ఈయుత్తమస్థానాలంకారార్థులును, భిన్నోత్పత్తిశీలసంపన్నులునగు మువ్వరు మూర్తులు నాకు తక్షణమే స్ఫురించుచున్నారు.

జీన్ క్రిస్టియను చిరకాలస్థాయియగు నవలకు గ్రంథకర్తయు, ఫ్రాన్సు దేశీయుఁడును నగు రొమెయిను రోలండు నే బేర్కొనువారిలో బ్రధముఁడు. ఈమహానీయుఁడు మహాసంగ్రామకాలమున శాంతిబోధకతమున స్వదేశబహిష్కారశిక్ష విధింపఁబడెను. యుద్ధానంతరము ప్రస్తుతి సంధిసమయమున సీతడన్యోన్య జాతీయ మిత్రతాబోధకులలో నగ్రగణ్యుఁడు. కార్యనిర్వహణధురంధరతకంటె నున్నతాదర్శములమున నీ రోలండు మహానీయుఁడుగ నున్నాడు. లియోటోలిస్టోయి యను నతని శీలమును చెల్లుబడియు నతనియందు సంగ్రహించి యుండెనని యేననిశము దలంచుచుండును. నీనిబట్టియే యీ రోలండుయందు నాకుగల గౌరవము వ్యక్తముకాగలదు. లియోటోలిస్టోయికిగల పౌరుషగౌరవము లింకొకనికి సంగ్రహింపనేరవు. పందొమ్మిదవ శతాబ్దమునకంతకును నాతఁడొక్కరుఁడే సీతిమార్గదర్శకుఁడై ప్రకాశించియుండెను. టోలిస్టోయి వలెనే యీతఁడును మిగుల తీక్షణుఁడు మనోబలముతోగూడ సౌమ్యమును యాత్మశక్తియును కలిగియుండెను. టోలిస్టోయివలెనే నితఁడును నైతికాధ్యాత్మికయుక్తమహిమాన్వితభావ ప్రపంచముననే సర్వకాల సర్వావస్థలయందును వర్తించుచుండువాడు. ఆప్రపంచమున ప్రేమయే మానుషజీవితోత్కృష్ట ధర్మము. మరియు సన్యోన్యమైత్రీయే ధర్మాచరణము.

యుద్ధమునకు పూర్వము యీమహాపద్యము
 రాగలదని గ్రహించి యది రాకుండ తమయావచ్చుకొని విని
 యోగించిన యల్పసంఖ్యగల మహానీయులలో నితఁడొకఁడు.
 ఖండమునందలి కవిగాయక శిల్పకళాప్రవీణులకెల్ల దన యా
 శయమును దెలియబరచెను. యశావనోత్సాహపూరితులగు
 వారెల్లరు శిష్యులు గురువుకడమూగిన ప్రియ నాశ్రయించిరి.
 ఉన్నతాదర్యగర్భితములగు పాపవాతావరణముల సమకాలిక
 ములగు జాతీయాన్యోన్య యీర్ష్యాద్వేషములు నశించునని
 యాతఁడుదేశించియుండెనో యామార్గముల వారి నడిపింపయ
 త్నించెను. జీవోక్తిస్థాయను నవలను కేవలకావ్యరచనాన క్తిచే
 గానముల నేతముల యన్యోన్యజ్ఞానాభివృద్ధిగాంచునా
 రెండుదేశముల పరస్పరసంబంధమును వ్యక్తిపంచుటచే వా
 సెను. యుద్ధప్రారంభము కాగానే వాడు సాధారణముగ యుద్ధ
 ములలో మొదట నశించునట్టి యాధ్యాత్మికభావముల సంర
 క్షించుట తన విధ్యుక్తధర్మమని భావించెను. యుద్ధము మానవ
 హృదయమును పరిశుద్ధముగావించుననికాని లేక శాశ్వతముగ
 వానిసీతిమార్గప్రవర్తులుగ జేయుననికాని యాసపడి యాతఁడు
 మోసపోలేదు. తక్కిన యుద్ధములవలె నిదికూడ క్రూరమయి
 ఘోరమయి మానవజీవితమున యోగ్యమై పరిశుద్ధములగు
 సర్వమును ధ్వంసముచేయునని యాతఁడెఱుఁగును. కావుననే
 మానవసేవగావింపఁ బద్ధతంకఁబడయి యాధ్యాత్మిక తేజమును
 నశింపకుండ కాపాడి యుద్ధానంతరమున మానవజాతిని సర్వ
 స్వము గోల్పోయినవానిరీతి గాఢాంధకారమున నంచరింప

తుండ కాపాడెను. ఈ ఘోరమహాసంగ్రామానంతరము నేడు రోలండు తిరుగ జాతీయభౌతికభావమును నెలకొలుపుచు న్నాడు. జనులందరు తమ యుక్తశక్తములవిడిచి విదేశసహన విషదూరములుగ తమ హృదయముల గావించుకొనుచు, యుద్ధములుగాని యుద్ధవార్తలుగాని వినబడకుండునట్టి భగవత్సామ్రాజ్యము నీలోకమున నెలకొల్పుటయే యామహానీయుని ముహూర్తాయము.

ప్రకృత మైరోపాఖండమున నాగరికత యేమాత్ర మయిన నిలచి యుండెనేని ప్రస్తుతమగమ్య గోచరముగ నుండు గాఢాంధకారబంధురలోకమున నొకింతయేని నైజ తేజవ్యాప్తి కలిగియుండెనేని, ప్రకృత ప్రపంచభవిష్యద్వృద్ధి సూచకములగు మనోరథము లెన్నటికయిన సఫలత గాంచు ననెడి యాశ యొకింతయేని నిలచెనేని, యా యశము పోకీ క్లమెంకోలకీను, లాయ్ జార్జి ఫుడ్లోవిల్సనులకును, యీ పాడు యుద్ధమును శ్రీయోదాయకముగ జేయ వ్యర్థప్రయత్నములం గావించిన మరియేరికిని జెందక రోమెయిను రోలండునకే జెందునని నావిశ్వాసము. రోలండు తనయాదర్శములయెడ దృఢప్రతిబంధుగ నుండెను. వానిని నిర్దుష్టముగు ధైర్యముతో నిత్యాచరణమున నుంచువాడు. ఈ యాదర్శకములవలన నతడు గావించిన సత్కార్యము లాతని సభ్యాత్మక జ్ఞానులలో సగ్గిగణ్యుడను కీర్తికలిగెను. అతఁ డేవిషయముననయిన కొరవడి యుండునెడల నాకొరత తాకికవ్వవ హార సంచయమున మాత్రమే.

అతఁ డావిషయమున దప్పక కొరత జెందెనని నా
 తలఁపు. ఈ విషయమున నితఁడు సమర్థుఁడుకాడు. కాని
 యతఁడందు బ్రవేశించియే యుండలేడు. ఏలనన రోలండు
 కవియు జ్ఞానియును మిగుల నభిమానియును సుతుమారుడునుగ
 ముండెను. కాన నతఁడు జనసామాన్యముతోపాటు వర్తించు
 ననుట దురూహ్యము. ఆయన విప్లవనాయకుఁడుగగాని
 ప్రాపంచకాన్నత్య సంపాద్యమునకై మహాజనసంఘనాయకుఁ
 డుగగాని, నవీనసాంఘిక రాజకీయసంస్థల నిర్మాతగగాని
 యాయన యెన్నఁడునుండలేడు. రోలండు, టోల్స్టాయివలె
 బుద్ధిపూర్వకముగ గాక స్వభావజన్యముగనే యుద్ధవిముఖుఁ
 డుగ నుండవలెను. కాని రణరంగమున రిక్త సిక్తఘోరదర్శ
 నుడుగ నుండజాలడు. ఏలనన రోలం డాదర్శకావేశితుఁడుగాని
 శ్రీయానిపుణుఁడు గాడు. భూమికి బహుదూరమున మార్ద్ర
 మున నతితేజోవంతముగ వెలుగు నక్షత్రమువలె మార్గదర్శ
 కుఁడుగను నారాధనార్హుడుగను నతఁడు నాకు గోచరించును.
 ఇతరులు నిస్తేజములును ధూమావృతిములునయి మానవాభి
 వృద్ధిమార్గము నతిభయావహముగ గనబరచు దివిటీలను
 బోలియుండురు.

లోకాతీతతాకికులకుగల వత్సయమును దెలుపు
 సందర్భము నింతటితో విరమించి నేటియుదయమున నేదెలుపఁ
 బూనిన రెండవ మహాపురుషునిగూర్చి ముచ్చటెఱును. సోవి
 యట్లు ప్రజాప్రభుత్వప్రధానుఁడును, ప్రపంచమున
 చిప్పటికున్న యితరుడెవ్వనికంటె సధికముగ యాత్మ శక్తి

యత్తును, రష్యాదేశీయుడు నగు నికోలైలెనిన్ మహా
మహానిగూర్చి నే చెలుపఁబూనితిని. ఆకాలపు ఘనులలో
నీయనపదవి నెన్నటఁగో తనప్రజలలో నాతఁడొనర్చిన కార్య
ములను గూర్చిన దురభిప్రాయము లేవయిన గలిగినయెడల
వానిని మనము నిర్లక్ష్యముచేయుట యగత్యముగనున్నది.
ఆయన పథకములు యోగ్యములనియు, నాతని రాజకీయాలో
చన లుపద్రవకరములనియు, నాయనకార్యజాలము నాగరి
కతా విధ్వంస హేతుకమనుట మనమనుకొనవచ్చును. కాని
యాయభిప్రాయము లాయన శక్తియుక్తుల నించుకేని బాధిం
పఁకూడదు. బాధింపఁజాలవు. ఇంగుతు దృష్టాంతరముగ
సెపోలియన్ బొనపార్టీనిగూర్చి లోకమున స్థిరయశస్సొందు
డినియు, మానవచరిత్రమున మిగుల దుఃఖభాజనములగు
కార్యజాలము నాతఁడు గావించియుండుననియు ననేకులు వర్ణిం
చియున్నారు. అతని ప్రేరుపోన్నతిని గూర్చి హెన్. జీ. వేల్సు
గారి సంగ్రహింప వ్రాసెనచకచరిత్రమునదక్క మరె యెవరును
నిపేధించి యుండలేదు. అట్లే నికోలైలెనినుగారినిగూర్చియు
ను. అయినను లోకమున జీవించియున్న పరమదుర్మార్గు
డయిన మహారాష్ట్రనుండనినను యనవచ్చును. కాని యాయన
ఘనతెంతమాల్పము భంగమురానేరదు. అతని సమకాలీను
లకు నాతనికిని హస్తమశకాంతరము గలదు. ఆకాలమున
నతఁడు ప్రపంచజీవితకేంద్రముగ నుండెను. బండియరును
చుట్టును చక్రముతిరుగునట్లాతనిచుట్టును లోకవ్యవహారము
లన్నియు బరిభ్రమించుచుండెను. ఇప్పుడు మనము ఎలిజెబెత్

యుగమి- పదునాల్గవ లూయీయుగమనునట్లు మహాసంగ్రా
మానంతరమున నిక్కాలమును లెనినుయుగమని భవిష్య
చ్చరిత్రకారులు వర్ణింతురను దృఢవిశ్వాసము నాకు గలదు.

అనన్యసాధారణమగు నాయన యహాఘనత కాయన
నెఱిగినవారును నాయనను చక్కగ బరిశోధించినవారును,
చెలుపువిషయములే నిదర్శనములుగ నుండును. విగ్రహ
పుష్టి బాత్తిగ లేకుండుటచే నాయనను చూచినవారు పృథమ
సందర్శనమున నాయనఘనతను తెలియజాలరు. ఆయన
వీరుండువలె గనబడఁడు సరిగదా వీరునివలె తెక్కుగ నడవ
కుండెను. ఆ మహనీయుని ఘనత నెఱుంగజాలని పలువురతో,
పాటు వేల్పుగారుకూడ నాయననగూర్చి “పెద్ద డనుకుబల్ల
కడ నాసినుండగు ఓన్నమన జు”డని వ్యాసియుండిరి. బ్రౌఁపొండు
రిస్సలుగా రాయనను “మిగుల స్నేహపాత్రుఁడును, నిగర్వ
చూడామణియనియు, సాధుమూ రియనియును, ఆయన నెన్న
డెఱుంగనివారు చూడదటస్థించునెడిల నాయన శక్తివంతుఁ
డును ఘనుఁడునని యెంతమాత్రీ మూహింపజాలరనియు
యింత దంభరహితుఁడుగు ఘను నెన్నఁడును గాంచియుండలేదని
యును” వర్ణించియున్నారు. లెనినుగారి యాకృతియందు మననా
కర్షించునది యద్భుతజ్ఞానసంపన్నమగు పెద్దతలయొకటియె.
కేరుపేడిడను దొరినానిగారు నిర్మించిన యాయనవిగ్రహము
యొక్క విశాలఫలమును బరికింప షేక్కుఫీయరు మహాకవి
వరుని శిరోభాగము మనకుస్ఫురించును. ఇదితప్ప లెనిను
గారి యాకృతి యితరవిధములచే మన నాకర్షింపజాలఁదు.

ఆతఁడు మహావినయసాపన్నఁడు.

లెనినుగారిని దర్శించినవారెల్ల రాయన మహాఘనుఁడని యంగీకరించియున్నారు. బోల్వవిష్టు పరిపాలనా పక్షావలంబియుగు నార్థరు రాన్ సమీనును నాయన యాయన నక్కాలపు మహాఘనులలో నొకఁడని చెప్పించున్నాడు. ప్రకృతమున బోల్వవిష్టు పరిపాలనా ప్రతీక్షియుగు బ్రౌండురస్సలుగారు లెనిను మహాశియునిగూర్చి మహాఘనుఁడని నిరాఘాటముగ బలుకుచున్నారు. ఆయతో శత్రుమిత్రైవ్యములులేని మాధ్యస్థుఁడగు రేమండురాబిన్నుగారు సోవియటుప్రధానుఁడగు లెనిన్ గారై రోపాఖండమండలి రాజనీతికోవిదులలో నగ్రగణ్యులని నుడుపుచున్నారు. ఆయనను దూరమునుండి చూచువారుకూడ నాయన ఘనతను మచ్చుకొనుచున్నారు. ఇందుకు తార్కాణముగ ఛాగ్రాకు వాండర్లొప్పగారు “లెనినుగారసాధారణ ప్రతిభాశాలిక తమకు గోచరించుచున్నా” రని వ్రాసియిడిరి. బోల్వవిష్టుపాలనకు మిత్రుని చెలువనవకాశములేని న్యాయార్కుటయిమ్ములను వాస్తాపత్రిక యందలి వ్రాతనిక్కడ కొండికరించుచున్నాడను. లెనినుగారి మరణమునుగూర్చి పలుమారు బ్రీకటిఃపబడిన వివిధకాలములలో నొక మారజాగ్రీకగా లెనినునుగూర్చియిట్లు వ్రాముయఁబడినది. “ప్రపంచమహాసంగ్రామమున జగద్విదితులగు మహాసీయులలో లెనినగ్రగణ్యుడు.”

నికోలై లెనినుగారిని జూచినవారును నాయననుగూర్చి చదివినవారును నాయననిట్లు శ్లాఘింపకారణ మాయన గత మూడువత్సరములలో నొనర్చిన మహాద్భుతకార్యముల స్మర

కాదు నిస్సంశయముగ నయియున్నది. ఆయన కార్యములు చరిత్రములలో సాటిలేనివిగ నున్నవి. రష్యాదేశపు బాహ్యభ్యంతర శత్రువర్గముల దాడి కల్ల రణరంగముల తాన యెదురొకొని పారదోలేను. సైన్యము వెంబడి సైన్యము మాస్కా నగరమున ముట్టడింప యత్నించెను. కాని తుదబాధా వీడినట్లు లగు ప్రజలతో గూడినట్టియు సాధన చామగుల్లులేనట్టియు నాయనచే నడుపబడిన యెర్రసేనలు (Red armies) అంకితకలహభరితమగు దేశమున జయమును గాంచినవి. ఫ్రాన్సు దేశపు విప్లవసమయమున దేశనాయకులగు, రోబుషియరీడా నను, మారటుగార్లతో నిపుడు లినెనుగారిని సరిపోల్చిచూచుట యాచారముగనున్నది. కాని నిజముగ నీయనను నైరోఫాఖాడ మందలి సేనలనన్నిటిని జయించినట్టియు విప్లవసమయమున సేనల సమకూర్చినట్టియు యుద్ధమంత్రియగు కార్నాటుగా, రిటో సాటిచేయవచ్చును.

మఱియును యుద్ధపర్యవసానముగ రష్యాదేశమునకు భీతిగలిగించిన కలిగించుచున్న నాగరికతానాశనమునుండి లినె నుగారును వారి సహచరులును, దానిని కాపాడిరి. సాధారణ ముగ మనమనుకొనుదాని కిది వ్యత్యయముగనున్నది. ఏలనన ప్రస్తుతము రష్యాదేశమున బ్రతిచోటను వ్యాప్తిలోనున్న సాంఘిక ప్రళయమును మానవదుఃఖమును యీబోర్నవిప్లవ పరిపాలనవలన కలిగినవని జనులలో ననేకులు నమ్ముచున్నారు. ఇంతకంటె సత్యవిరుద్ధపుసంగతి మఱిొండెద్దియును నుండదు. బోర్నవిప్లవ కథితార్థసానముల నాకర్షించుటకు

తొమ్మిదిమాసములకుమున్న జార నెడు రష్యాచక్రివర్తి
 గారి సామ్రాజ్యము నిజశాస్త్రల్యకారణమునను, పాప
 ముపండియుండుటను, ధ్వంసమయియుండెను. గడచిన మహా
 సంగ్రామ మట్లుద్దేశింపబడియుండకపోయినను నాగరితా
 విధ్వంసహేతువుగ బరిణమించినది. ఈయుద్ధముకతననే రష్యా
 సామ్రాజ్యవిధ్వంసము సంభవించినది. 1917 సం॥రమున
 రష్యాకులలస్థించిన దురవస్థయే యీ మహాసంగ్రామ మిం
 తొకవత్సరకాలము సాగియుండునెడల ఛాన్స్కుకూడ పట్టి
 యుండును. అదియ మఱీ నాలుగయిదు వత్సరములు సాగు
 చో గోలుబ్రిటను పాటును నంతియ కాగలుగును. మిగుల
 దుర్ద్రావస్థయం దుండుటవలనను, ధనికహస్తగతమై ప్రభుత్వ
 ముండుటవలనను, రష్యాదేశము విచ్ఛిన్నమాయెను. జారు
 చక్రివర్తిగారి తరువాత రాజ్యముచేయు విప్లవకారులగు ప్రభు
 త్వమువారు పరిపాలనాదక్షత చాలమిని హతాశులయిరి.
 పిమ్మట కిరస్సికీగారు రాజ్యముచేసిరిగాని యాయనకూడ
 ననమర్థుడయ్యెను. పిమ్మట లెనినుగారి పాలన మారంభించెను.
 ఈయన కూలిపోవుచున్న సామ్రాజ్యభవనమును నిజభుజా
 దండమున నిలిపి యిప్పటికిని పడిపోవకుండ కాపాడుచుండెను.
 రష్యాదేశమున గందరగోళముస్థితి లేకుండుటకును, నాదేశ
 మునందలి పెద్దపట్టణములు జనశూన్యములు గాకుండుటకును
 నినువదారులకు తుప్పు పట్టనీయకుండుటకును, జనులు స్వోదర
 పోషణమునకై పశ్చిమదేశములకు గుంపులు గుంపులుగ వల
 సలు పోవకుండజేయుటకును, సర్వమునకును నికొలైవెనినుగారే

కారకులు. ఇట్టిస్థితికి ప్రపంచమందలి మరియేమనుజులను
కానేరడు. రమ్యాపరిస్థితులే యైవోపాపరిస్థితులని హెచ్. జీ.
వెల్సుగారి యభిప్రాయమే నిజమగునెడల లెనినుగారు ధ్వంస
కుండు కాడనియును, స్మరింపఁబడుకాలము రాగలదని నే బ్రీవ
చింప సాహసించెదను.

లెనినుగారి ఘనకార్యముల నాలోచించునపుడు
రాజ్యాంగవిధానమున నాయన నిర్మాణకౌశలము మనకు
గన్పట్టును. సాధారణసందిగ్ధస్థితిలోఁగూడ నాయన సాంఘిక
జీవనమును నూతనార్థికవిధానము నొకదానినేర్పరచెను.
ఆయన సోవియట్లను నొక నూతనసాంఘికసమస్తు నెర్పరి
చెను. ఆయన దివ్యదృష్టిచే నొకనూతన సాంఘికాదర్శమును
గాంచెను. అది చాలుపెడువారి ప్రజాస్వామ్యము భావనామా
త్రమునుండి సామాన్యప్రజాస్వామ్యమును నాచరణయోగ్య
మగు నవీనవిధానక్రియమును నిర్మించెను.

మహాకర్మ దక్షునికార్యము లియ్యవి. లెనినుగా రే
విషయమునందేని కొరవడియుండునెడల నాకొరత నైతికా
దర్శకమునందేయుండును. ఆయన యావిషయమున దప్పకకొర
తజెందియుండెననియే నా నిశ్చయము. ఆయన శీలమున పూర్ణు
డయ్యెను. నైతికాధ్యాత్మిక ధర్మభావనాశూన్యఁడుగ
నుండెను. ఆయన తాను మతవిహీనుండనని తెలుప గర్విం
చును. కాని భౌతికజీవనముతోడ నాతఁడు తృప్తిజెంది యుం
డెను. తానంగీకరింప యుక్తమనిగాని, యగత్యమనిగ ని యెంచు
నీతిధర్మమెదియు నాయన లేదనుచుండును. నీతిపథకములకు

మాన్యముగ నెంచబడుచు, బుద్ధిశాలులెల్ల రవలంబింపవలె
 ని చెప్పబడునది ధనవంతులును, బలవంతులును, తమసొత్తు
 ను స్వాతంత్ర్యములను సురక్షితము గావించుకొనుట కనా
 లసయిని కృత్రిమముగవిధించిన కపటసూత్రములని యాయన
 మించుచుండెను. పాటుపడువారు తమతో పనిచేయువారి
 పపయోగమయిన యేకార్యముచేసినను నది మంచిపనియని
 లెనినుగారి యోచనామార్గము. ఈ విధముగనే పనివాండ్ర
 స్వాతంత్ర్యములకు భంగకారీయును నాలస్యసంధాయకము
 నగు యేకార్యమయినను చెడ్డదేయగు. కార్మికనాయకుడు
 గను, సోవియట్టు ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకుడుగను నాయన
 రణరంగమునందువలె నావశ్యకవిషయములనే యాచరణ
 ముం దుంచుచుండెడివాడు. అనగా యుద్ధభటుడు శత్రువిజ
 యముగాంచి, జయలక్ష్మీకరగ్రహణమున కవసరమగు
 కార్యముల నెల్లొనర్చుచుండునో యీమహాసీయుడుగూడ
 నట్లే గమనించుచుండెను. కార్యసిద్ధియగునా డీయుపకరణ
 ములయోగ్యత బయల్పడును. ఉపకరణములేవియున్నను
 కార్యసిద్ధియే ప్రధానము. లెనినుగారు మానసరక్షణను,
 సంఘదోషవిముక్తిని నిర్వహింప పాటుపడుచుండెను. ఈకార్య
 సిద్ధి కవసరమగు నేనాధనములయినను కార్యసిద్ధిసంపాద
 మగువరకు సమంజసములై లెనినుగారి జీవితమునందలి విపరీ
 తములును ససాధారణములు నగు కార్యాచరణముల కీదృక్ప
 థమే కారణము. ఈవిధముగ లెనిన్ గారు ప్రజాస్వామ్యవాది.
 కాని మనుష్యజాతి యెన్నఁడెఱుంగని నిరంకుశప్రభుత్వమును

నాయన నిర్వహించుచున్నాడు. అతడు భయముకలిగించువాడు కాదు. కాని రష్యాదేశమున నారువారములవరకు రక్తవస్త్ర ధారులగు నిజసేనాసముదాయమువలన మిగుల కూరిమగు భయోత్పాతమును గలిగించెను. అతడు యుద్ధవాదికాదు. కాని ప్రపంచమున మిగుల శక్తివంతమును జయపాధనమునగు సేనాయంత్రమును సర్విజనవిరోధమూలమున నతడు నిర్మించెను. లెనినువంటి వింతమానిసి చరిత్రీహం దెచటను నాయెఱిగినవరకు గినరాడు. అతడు నిరాక్షేపణమయిన నిష్కపటమగు సంస్కర్తయ, పరధనపరదారావిముఖుడును, దంభరహిత నిజజీవితమార్గుడును, ప్రపంచోద్ధరణ దీక్షాపరుడును, స్వార్థత్యాగియు పరార్థప్రీతిపడునయియుండియు నతడు బిడ్డలయందలి ప్రేమభావముదక్కయితరవిషయమున కతినుడును తలతిక్కస్వభావముగలవాడును, నిరంకుశుడును, నిర్దయుడును, అసామ్యాశ్చతుడుగను నుండును. ఈతనియందు ప్రేమార్థమును మార్దవమునగున దెద్దియును లేదు. ఆయన నల్లసిలవలె నతి కతినుడును నినుమువలె నిర్దయుడుగను నుండును. ఈ కారణముచేత నెవెల్పుగారు వినెన్ మహాశయుని గూర్చి తలచునపుడెల్ల మహమ్మదు స్మరణకు వచ్చునని యేనెఱుగుదును. బెంబ్రొండురసలుగారు వెనినుగారిని యాతని పరిపాలననుగాని తలంచునపుడెల్ల కాని వెల్లనుప్ర్యూరిటను తెగవాడు స్మరణీయుడగుచుండెను. కాని సేనాతనిని దలచినపుడెల్ల నెపోలియను బాసపార్టీని జ్ఞాపకము తెచ్చుకొనుచుందునని నేను వెల్లడించుచున్నాను. ఈ యుపమానములలో

నెద్దియును సరిపడి యుండలేదు. అందు ముఖ్యముగ చివర యుపమానము బొత్తిగ సరిపోదు. కాని వీనివలన నాతని యత్యద్భుత ప్రజ్ఞావిశేషమును, కార్యదీక్షా ధురంధరతయును సువ్యక్తమగును.

ఇంకను ప్రపంచమునందలి సర్వోత్కృష్ట పురుషురత్నమును కనుగొని యుండలేదు. ఆదర్శకుండగు రోలండు కార్య నైపుణ్య హీనుడు. కార్యదక్షుడగు లెనిను యాదర్శరహితుడు. ఇవుడు మనకు సర్వసద్గుణ సంపూర్ణుడును, పయి పరాసుదేశీయుని యొక్కయు, రుషి దేశవాసియొక్కయు సుగుణోన్నత్య సహితుడగు నాదర్శావిష్టుడయ్యును కార్య దక్షుడును, భావనాపరుండయ్యును కర్మకాశలుడును, భగవద్దోదేశ్యగ్రాహియగు ప్రవక్తయయ్యును నాదివ్యస్వప్నమును యథార్థపరుచువాడును సగు మహాపురుషుఁ డిపు డవసరమయి యున్నాడు. అట్టిమహాత్ము డిప్పుడేడయిన నీ విశాలప్రపంచముప నున్నాడా?

ప్రపంచచరిత్రములో సృష్ట్యాదినుండియు నుండిన మహామహులలో ప్రకృతమున్నవారిలో నిస్సంశయముగ నగ్ర గణ్యుడు నిపుడొకఁ డున్నాడని నేనమ్ముచున్నాడను. 1917 సం॥రములో గిల్బర్టుమరేమోహాశయుడు హేబ్బర్ట్ పత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసముఖమున నీయననుగూర్చి తొలుత వింటిని. అంతటనుండి కొన్ని నెలలక్రిందటివర కాయనను గూర్చి మఱివినియుండలేదు. అప్పు డాతని యుపన్యాసముల నుండియు వ్రాతలనుండియు సచ్చిత్తబడిన కొన్నిభాగము

లొక కాగితపుటట్టులుగల యొక చిన్నపాత్రము నొకదానిని నావ్రాతబల్లపయిని గాంచితిని. ఇది యాయనను గూర్చి తెలిసి కొనుట కత్యల్పధారము. ఛాపీమ్యానుగా రింగ్లీషులోనికి పరివర్తించిన ఇలియడ్ గ్రంథమున నీభాగమును మొదట జదివినపుడు జాన్ కీట్సు కవివరున కెట్టిమానసాత్సాహము కలిగెనో యట్లే యా చిరుగ్రంథపరనమున నాకును నట్టి యుత్సాహమే కలిగెను. కొత్తనక్షత్రము నొకదానిని నింగిని కనిపెట్టినపుడు నక్షత్రదర్శకుఁ డెట్టి యానందమునందునో యట్టి యానందమును నేనును నందితిని. తన యనుచరు లొండురుల సాధిప్రాయవీక్షణముల పూదుచుండ దారియను దేశపుత్తెలశిఖరాగ్రమునుండి ధైర్యశాలియగు కార్తికాగారు గృధ్రదృష్టితో శాంతమహాసముద్రమును తదేకదృష్టితో గాంచి విస్మయఁడై నిశ్శబ్దముగ నిలచిన సమయమున యాయనకు కలిగిన యానందమువంటి యానందమును నేను బొందితిని.

నాహృదయస్థితుఁడు మోహనదాసుకరంచందు గాంధీయను నాతఁడు. ఇతఁడు హిందూదేశమందలి బ్రిటిషుసామ్రాజ్యపరిపాలనకు విరుద్ధమగు విప్లవోద్యమనాయకుఁడగు నొక భారతీయుఁడు! ఆయన స్వదేశీయులవలన మహాత్ముడను బ్రఖ్యాతితోఁ బూజింపఁబడుచున్నాడు. మీలో నందఱా మహాత్మునిగూర్చి తెలిసియున్నారో! ఆతని పవిత్రజీవితచరిత్రమును వినియున్నారో! నాకు తెలియదు. ఆకథను సావధానులయి విని, యతఁ డీప్రపంచమున సర్వోత్కృష్టుడని నాచే నుడువఁబడుట సమంజసమగునో కాదో పరీక్షింపుడు.

గాంధీగా రిండియాలో నేబడి యరువది వర్షముల క్రిం-
ట ధనవంతులును, విద్యావంతులును, జ్ఞానవంతులునగు-
క కుటుంబమున జననమందెను. అట్టి కుటుంబములోని-
డ్డ లెట్లు పెంచబడుదురో యట్టి గారాబముతో తల్లిదండ్రుల-
లన ధన సంపాద్యవస్తువుల నెల్ల బొందుచు, నల్లారుముద్దుగ
తృ నిర్దిష్టమార్గమున బెరుగుచుండెను. 1889 సం॥లో
గాయన న్యాయశాస్త్ర పఠమునకై యాంగ్లదేశమున కరిగె-
ని. యుక్తకాలమున నతఁడు పట్టభద్రుడయి తిరుగ భారతభూ-
మి కే తెంచి బొంబాయి నగరమున జయప్రదండగు న్యాయవాది
దుయ్యెను. ఐన నంతకుమున్న యాతఁడు తనజీవితమున
మతాభినివేశము గలిగియుండినటుల దిఃకించెను. అతఁ డాం-
గ్లేయ దేశయాత్రకు మున్నె సురాపానమాంసభక్షణ శ్రీసం-
గ్రోగముల వర్జింప జయినవృత్తమును బూనెను. అతఁడు
హిందూదేశమునకు తిరిగివచ్చినపిమ్మట నాతనికి వైరాగ్య
మతిశయించెను. తన నీతిధర్మాదర్శమునకు ధనమాతరాయ
కారణమని యెంచి తన యవసరములకు స్వల్పద్రవ్యము
నుంచుకొని తక్కినదంతయు ధర్మకార్యములకు వినియోగ
పరచెను. పిమ్మట భిక్షకవృత్తమును బూని నేటికి నట్లే వర్తిం-
చుచుండెను. ఇటీవల సహింసావృత్తము నూనెను. అహింసయే
హిందూధర్మసారమని యాతని యభిప్రాయము. తత్కారణ-
మున న్యాయవాదివృత్తిని విసర్జించెను. న్యాయవాదివృత్తి దా-
ర్జన్యమూలమున న్యాయస్థాపన చేయునదని యాతని యాశ
యము. 1914 సం॥లో గిల్ బర్న్స్ ముర్రే గారాయన నింగ్లాండు

లో గాంచినపు డాతడు వరియన్నమునుమాత్రముతని జల-
మాత్రపానియై కటికినేల బండుకొనుచుండెను. అతని ప్రసంగ-
మాతని బుద్ధికుశలుడనియు, బహుగ్రంథద్రష్టయనియు అత-
నియందొక యనిర్వాచ్యమయిన మహత్తుకలదనియు సూ-
చించుచుండెనని నుడువుచున్నారు. గాంధినిశ్చయముగా మహా-
త్ముడేయయ్యెను. విషయలోలత యేమాత్రమున్నను తన నీతి-
ధర్మమున కంతరాయము కలుగుననుభీతిచే నాయన బాల్య-
మునుండియు లోకసంగ్రహార్థము తన శారీరకాధ్యాత్మికము-
లగు సర్వశక్తులను ధారపోసిన యనన్య సాధారణప్రజ్ఞాయు-
క్తుడు.

ఆయన వ్యావహారికమార్గమును రెండుభాగములుగ
విభజింపవచ్చును. అందు మొదటిది 1893 మొదలు 1913 సం॥
రమువరకును వ్యాపించియున్నది. ఆకాలమున నతడు దక్షిణా-
ఫ్రికాలోనుండెను. రెండవభాగము 1913 మొదలు నేటిదనుక
హిందూ దేశసంబంధము కలదిగనున్నది.

దక్షిణాఫ్రికాలో పందొమ్మిదవ శతాబ్దాంతమున
150000 భారతీయులు నేటాలు రాష్ట్రమున నివసించియుండిరి.
ప్రస్తుతము జపానుదేశీయులు రాకమున్న కాలిఫోర్నియాలో
నెట్టిపరిస్థితులున్నవో, విదేశీయులగు భారతీయుల యునికివలన
నేటాలులోకూడ నెట్టిపరిస్థితులేయుండెడివి. వర్ణసమస్య బహు-
త్రిప్రముగనుండెను. దక్షిణాఫ్రికా దొరతనమువారు తమదేశ-
మున నదివరకుండిన భారతీయులను దేశమునుండి తీసివేయు-
టకును, కొత్తవారిని రాకుండ నిషేధించుటకును నిశ్చయించు

శొనిరి. దేశస్థులను పంపివేయుట న్యాయానుసారముగ ఏలు కలుగకుండెను. ఏలనన నక్కార్య మొకయొడంబడికకు విరుద్ధ మగుటను తమ వ్యాపారములన్నియు చౌకగదొరకు కూలీలప యి నాధారపడియుండుటచే నేటాలు ప్రజలు ప్రభుత్వమువారి ప్రతిఘటించుటచేతను, ఇండియాదొరతనమువారి యాక్షేపణ వలనను వారిని తరుమ నవకాశ మొదవకుండెను. కొత్తవారిని రాకుండజేయుట నిషేధచట్టమువలన సుసాధ్యముగ నుండెను. తక్షణమే దీర్ఘమయి తీవ్రమయిన కలహప్రారంభమయ్యెను. భగ్నశులయిన దక్షిణాఫ్రికాలోని తెల్లవారు స్వజాతీయుల నితరదేశములలో బ్రతిచోటను నట్టి పరిస్థితులలో జరపుచున్న రీతిన యిచటను తమకంటె తక్కువవారనియెంచి యసహ్యించుకొనుచు నల్లవారిని పలుబాములబెట్టుచుండి కూలీలకంటె నున్నతస్థితిలోనున్న భారతీయుల కచట జీవయాత్ర నడపుట దుర్భరమగునటుల విడువక తమ క్రొర్యమును వారిపయిని జూపుచు కసిదీర్చుకొనసాగిరి. ఈవిధమున భారతీయులకు ప్రత్యేకముగ కొన్ని పన్నులవిధించి బాధించిరి. అవమానకర మగురీతిని వారిపేరులను జాబితాలలో న్యాయబలాత్కరించిరి. వారిని ఖయిదీలట్ల బొటన వేలిముద్రలనుకూడ వేయించుచుండిరి. వారిని బహిరంగముగ నవమానపరచుచు నీచముగ జూచు చుండిరి. నల్లవారిని బాధింప న్యాయచట్టము లుపయోగించు పట్టడు వారు మన మమెరికాలో గర్వితులనుగ జేయురీతినే దేశభిమానసంఘము లనుపేరున నల్లరిమూకలనుజేర్చి దోచు కొనుట, యిండుగాలుట, యిమానుసారముగ నల్లరిజేయుట

మొదలగుపనులనుచేయుచుండిరి. పాపమీనిర్భాగ్యభారతీయుల ను హింసించుటకును వారి నాదేశమునుండి భయపడె న్యములతో తొలగునటుల జేయుటలో సర్వోపాయముల నుపయోగించిరి.

1893 సం॥రములో దక్షిణాఫ్రికాయందలి భారతీయులు గాంధీగారికి తమదుఃఖముల నివేదించి, వచ్చి తమ్ము రక్షింపఁ బ్రార్థించిరి. తక్షణమ వారిమొరల నాలించెను. తనదేశీయు లే చొట్టనయిన పీడజెందునెడల వారితోడ తానును వారికష్టము ల పాల్గొనుట తనవిధ్యుక్తధర్మమని యామహాత్ముని విశ్వాసము కావుననే 1893 లో నాయన నేటాలుదేశమునకు విచ్చేసి యట నేస్వల్పకాలము లేకుండెనోగాని 1913 సం॥రమువరకు నిరుపది వత్సరము లట నుండిపోయెను. అప్పటి కాలేడింకను న్యాయవాదిగనుండుటచే నాసియాఖండవాసుల నిషేధచట్టమును (Asiatic Exclusion Act) ఖండింప నారంభించి రాజ్యాంగపథకవిరుద్ధమను తీవ్రమయినట్టియు, నీచమగునట్టియు, ప్రతివాదములుండినను విజయమును గాంచెను. సాంఘిక రాజకీయ విషయములయందు న్యాయపరిగణనముకొరకు ఘోరయద్ధ మారంభమాయెను. ఆ పోరాడినుండి యంతము వరకును సహింసారూపకమగు సత్యాగ్రహవ్రతసాధనసంపత్తి మాత్రముననే సాగుచుండెను. ఈదీర్ఘ కాలమున నొకపరి యయినను, యేవిధమయిన ఘోరస్వము నవలంబించి యుండ లేదు. కోపహేతువులకు లొంగిపోయి, వానికి బ్రతికీయ లొన రించు బుద్ధిగాని పగదీర్చుకొను నూహగాని వారికెన్నఁడును జనించి యుండలేదు.

తన ప్రజలకు నాయకుడుగను, సలహాకారుడుగను నుండియుండియును, గాంధీగారు దుర్బాసనగర బాహ్యప్రదేశమున ననతిదూరములో నొక మయిదానముపయిని సపరివారముగ కుటీరములలో నివాస మేర్పరుచుకొనెను, ఇచట భారతీయుల నెల్లరజేర్చి, యుదరపోషణకయి కృషికర్మ మేర్పరచి, బీదలుగనుండుట యపవిత్రముగ వారికి నియమించెను. ఇచట వేనవేలు సత్యాగ్రహప్రతులు సంవత్సరములకొలది యాంక్షయులొనర్చు ఛార్జన్లములకును దోషిడులకునోర్పుచు, పలుకడగండ్లతో దొరతనమువారితో పోరాటమును సాగించుచుండిరి. ఇది ముఖ్యముగ నొకసమ్మె. పల్లెలలోను పట్టణములలోను నుండు భారతీయులగు కూలివాండ్ల ప్రాముఖ్యమును చేయమానుటచే దొరతనమువారి సాంఘిక కార్మిక విషయజీవిత మరికట్టబడెను. పూర్వము మోసనుగారు యీజిప్టులో నొక భాగముగ పెరోవాదేశమునుండి యన్కిమోలను కొనిపోయి యరణ్యావాసముచేసిన సమ్మె నిదిపోలియుండెను. కాని యీసమ్మె కట్టేయను నెడల మానవచరిత్ర నుదహరింపబడిన యితర సమ్మెలకును దీనికి నొక గొప్పభేదమున్నది. సాధారణముగ నిట్టి యుముములలో నిరోధకులు తమ శత్రువులకు వాటిల్లిన ముప్పుల నవకాశముగ జేసికొనితమకోర్కెలను మరింత బెట్టుగ బిగించుచుండును. అయినప్పటికిని గాంధీ యిందుకు వ్యతిరేక్తమార్గము నవలంబించెను. ఈకలహకాలములో నెన్నడయిన దొరతనమువారికి యెదురుచూడని యిక్కట్టులు కలుగునెడల గాంధీగారు తమ పోరాటమును విజయాభిలాషతో సాగింపక, పోరాటమునునిలిపి తన ప్రతికక్షలగు దొరతనమువారికి సాయపడు

చుండువాడు. ఇందుకు దృష్టాంతముగ 1899 సం॥రంలో బోయరు యుద్ధారంభమయ్యెను. అపుడు వెంటనే సమ్మెను నిలుపుచేసి యుద్ధకాలమంతయును గాయములు తగిలినవారికి సహాయము నరింప నిడియనురెడ్ కాగ్రసుసంఘమునుపేర భారతీయుల నొక్క సంఘముగ నేర్పరచెను. ఈ సంఘమునరించిన సేవావిశేషమును రెండుమారు లాంగ్లేయసామ్రాజ్యస్థానమునకు దెలుపబడెను. ఈసాంఘికు లగ్నివర్షములో నిర్భయముగజొచ్చి యొనర్చినసేవకు గాంధీగారికి నెటాలు దొరతనమువారు బహిరంగముగ గృతజ్ఞతాపూర్వకవందనము లర్పించియున్నారు. 1904 స॥రములో జోహాన్సుబద్గలో మహమ్మారి రోగము వ్యాపించెను. అపుడు వెంటనే సమ్మెను విడిచిపెట్టి వ్యాధి బలవత్తరముగనున్న పట్టణములో నొక చికిత్సాలయము నేర్పరచుటకు గాంధీగారు, ప్రబలప్రయత్నము గావించిరి. 1906 లో నేటాలుదేశమున స్వదేశీయుల తిరుగుబాటు సంభవించెను. ఆకాలమునగూడ సమ్మెనునిలిపి గాంధీగారు శవవాహకసంఘముల నేర్పరచి యందొకదానికి తానునాయకుడై పనిచేసెను. ఈపని మిగులకష్టమును నపాయకరమునై యుండెను. ఈసందర్భమున నేటాలు పరిపాలకుడు గాంధీ మహాత్మునకు బహిరంగముగ గృతజ్ఞతాభివందనముల గావించెను. పిమ్మట కొంచెముకాలములోనే సమ్మె తిరుగ ప్రారంభముకాగా గాంధీగారు జోహాన్సుబద్గలో నొక సామాన్యకారాగారమున బద్ధులయిరి. ఈరీతిని గాంధీమహాత్ముడు సమ్మెలుగావించుచు నెడ నెడ దయార్ద్రహృదయుడయి వానినినిలుపు

చూడు నీదీర్ఘకాలమున నెట్టి యవమానముల నెట్టికూర్చి
హింసల నాయన యనుభవించియుండెనో నేడు నేను వర్తింప
వలవిగాకున్నవి. అతడనేకసారులు కారాగారబద్ధుడయ్యెను. చీ
కటికొట్టులో నేకాకిగా నుంచబడెను. తాను బంధింపబడిన కా
రాగారమునందలి ఇనుపకడ్డీల కాతనికాలేతులు కలియగట్టిరి.
అల్లరిమూక లనేకము లామహనీయునిపయి పలుమారు
బురికొల్పబడి ఆయనను స్మృతితప్పనట్లు చావమోది మృతి
గాంచెనను నూహతో బాటలప్రక్కల విడిచిపోయిరి. ఈరి
తిగ హింసింపఁ బడినప్పుడు ఆయన బహిరంగముగ నవమా
నితుడుగను విన్నబాటున మిగుల బాధితుఁడుగను గావింపఁ
బడుచుండెను. కాని యీ బాధలెవ్వయు నామహనీయుని ధైర్య
సారమును చలింపజేయలేదు. శాంతిమును తొలగింపలేదు.
ఓరిమికి భంగము గావింపలేదు. శత్రులయెడ ప్రేమక్షమా
పణ బుద్ధుల నరికట్టలేదు. తుద కిరువది దీర్ఘవత్సరము లనేక
బాధల జెందినపిమ్మట విజయము నాతఁడుగాంచెను. 1913
సం॥ర ౨౨లో హార్డిజప్రభువరుఁడు భారతీయసమస్యను నాధిం
పఁచునెను. ఇంపీరియల్ కమిషనను సామ్రాజ్యాధికారులచే
నియమింపబడిన యొక సంఘమువారు గాంధీగారివాదమున కను
కూలముగ ప్రధానములగు వివాదాంశముల నన్నిటిని సామ్రా
జ్యమువారికి నివేదించిరి. ఆయన వాదముల నన్నిటి నధికారు
లొమోదించి తదనుకూలముగ నొక శాసనమును గావించిరి.
చెడుగుచేయక, ధార్మన్యవలంబనములేక శత్రుకృతశిక్షల
నోరిమిగ ననుభవించుచు తుదకు శత్రువులే తమ శిక్షావిధికి

విసిగి లజ్జించునట్లానర్చి పోరున విజయమును గాంచిన యత్య
ద్యుతినిదర్శన మితకు మీరిన దెద్దియును లేదు.

గాంధీమహాత్ముని జీవితచరిత్రమున రెండవభాగము
1913 సం॥ రమున ప్రారంభమయి నేటికి యత్యుచ్చస్థితిలో
నున్నది. ఈకాలమున మహాత్ముఁ డాఫ్రికాలో నున్నప్పటి
నుండియు క్రమాభివృద్ధి గాంచుచుండిన భారతభూమి యందలి
విప్లవోద్యమమునకు సంబంధించి యుండెను. ఆయన హిందూదే
శమునకు మఱలిరావేగమె యాయన యాయుద్యమ నాయ
కత్వభారమునువహించెనుకాని 1914సం॥రమున జర్మనీయింగ్లాం
డుదేశములకు మహాసంగ్రామము సంభవించినందున బ్రిటిషుప్ర
భుత్వవిరోధముగ తానుచేయవలసిన చర్యలన్నిటిని నిలుపు
చేసెను. అట్టిసమయమున నింగ్లాండునెదుర్కొన్నటువీరకర్మ
కానేరదని యాయన యాశయము. ఇట్టిపని దేశములయెడ
గాని మనుజులయెడగాని చేసినచో నది భీరుత్వకర్మమన బర
గును. తన మతాదర్శభంగహేతువులుకాని సర్వవిధముల
నత్యుత్సాహముతో నాయుద్ధకాలమున గాంధీమహాత్ముఁడు
బ్రిటిషుసామ్రాజ్య సహాయమును గావించెను.

ఈయుద్ధానంతరమున నిక్కాలమున నాంగ్లేయు నిరం
కుశాధికార ప్రభావముచే భారతీయు లనుభవించిన పరాభవ
మువలన పోత్సహింపబడి గాంధీమహాత్ముఁడు తన కలహాధ్వజ
మును మఱల నెత్తి బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము వునాదినుండియు
నల్లల చలింపజేయు నత్యద్భుతమగు సహాయోద్యమము
నేర్పరచెను. గాంధీగారి నాయకత్వమున నడపఁబడు నీయుద్య

మ మొక విప్లవమననొప్పును. కాని ప్రపంచచరిత్రమున నిది వరకెన్నడిట్టి విప్లవమును గాంచి యెఱుంగము. ఇయ్యది నాలుగు ప్రధాన లక్షణములతో కూడియున్నది.

అందు మొదటి దీయుద్యమ మిండియాలోని బ్రిటిషు ప్రభుత్వముపయిని ప్రయోగింపబడియున్నది. విదేశీయ పరిపాలనవలన కలిగెడు క్రూరత్వాన్యాయములనుండి తన ప్రజలను దొలగించుటకు బహిరంగముగ గాంధీగారు తమ నిశ్చయమును బ్రకటించుచున్నారు. దొరతనమువా రన్యాయపరులుగ నుండునంతవరకు నేను వారికిలొంగను, శత్రుడనని యాయన నుడివెను. న్యాయమన నయిష్టపడువారినుండి న్యాయలబ్ధిగాంచుదనుక నీ ప్రభుత్వవిధానము సరికట్టబూనెదను. ఇదియ నాదీక్షయనియును, యీనిరంకుశ ప్రభుత్వము నశించుదనుక మనఃపూర్వకముగ దాని నేనెదుర్కొందును అని గాంధీ మహాత్ముడు నుడివెను. ఇది రాజద్రోహ నేరమని గాంధీమహాత్ము డెఱుంగకపోలేదు. హిందూదేశ శిక్షాస్మృతి వనుసరించి రాజద్రోహ నేరమునకుగాను, ఆయనపయిని దోషారోపణము గావించు నెడల దాని నిర్దోషియని వాదించుటలేదు. ఏలనన తన యుపన్యాసములు ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానమువారియెడల విరాగముగూర్చుటకే యుద్దేశింపబడినవనియు, నాప్రజావిశ్వాసమును, గౌరవమును, సహాయార్హతను గోల్పోయిన ప్రభుత్వమునకు సహాయమొనర్చుటకు ప్రజలీవీరక్తిచే లజ్జించునట్లు చేయుటయే తన యుద్దేశమునియు నాయన నుడివెను.

అంగ్లేయ పరిపాలనా విధానమువలన నిట్టి ఘనవిరోధము కలిగియున్నను అంగ్లేజీయులవలన ద్వేష మెంత మాత్రములేదు. గత మహాసంగ్రామమున మన మెల్లరము ప్రజాప్రభుత్వములు భిన్నములని తలంపక పొరబాటు చెంది యుంటిమి. కాని గాంధీ మహాత్ము డట్టి పొరబాటు నెన్నడును పొందియుండలేదు. బ్రిటీషుప్రజలతో వారి యెడల తనకు ప్రేమగలదనియు వారి సహవాసము నాకవసరమనియు తెలియ జేయుచున్నాననియు మహాత్ముఁ డనుచున్నాడు. కాని యీ ప్రేమాసహవాసములు యాత్యగ్రవమునకుగాని సమానత్వమునకుగాని విరుద్ధముగ నుండరాదు.

రెండవది గాంధీ మహాత్ముని యుద్యమము పశుబలమునకును దేవిధమయిన ధర్మసత్యమునకును, చోటీయని విప్లవముగనున్నది. ధర్మసత్యరాహిత్యము దాని ముఖ్యప్రాణమయియున్నది. ఏలన గాంధీమహాత్ముఁ డహింసావ్రతుడని మనమెఱిగి యున్నాము. దక్షిణాఫ్రికాయందువలె నిండియాలోగూడ నీతఁడు శాంతియుత సాధనమూలముననే విజయమును గాంచెను. లేనిచో పోరాటమునుండి విరమించును. ఐరోపా ఖండమున ధర్మసత్యము కార్యసాధనమైన నగుగాక. ఇండియాలో సంతమాత్రముపయోగింపదు. మనము పరిశుద్ధాయుధములతో ధర్మమార్గమున పోరుసలుపవలెను. ఈవిధముగ వారిరాక్షసత్వమును మన దివ్యత్వముచేతను, వారి యసత్యమును మనసత్యముచేతను, వారికాపట్యమును మన నిష్కాపట్యముచేతను, వారిబూటకములను మనసాధుత్వము

చేతను వారి భయంకరత్వమును మన సహనభావముచేతను నిర్జింపవలెను. మన పక్షావలంబకులు గానివారియెడల మనము దౌర్జన్యమును బూనరాదు, అని పలుకుచున్నారు. అహ! లెనినుగా రీ నీతిమార్గానువర్తియగుచో నెంతసమంజసముగనుండును. ప్రతియాంగ్లేయుని ప్రాణమును ప్రభుత్వోద్యోగులప్రాణములను మనప్రాణములవలె మనము కాపాడవలెనని, తనయనుచరుల కాయన శాసించియున్నాడు. ఐర్లాండుదేశమున సిన్నెయినువా రీనీతిని గమనించిన ఐర్లాండు దేశమున కెంతమేలు కలిగి యుండెడిది. భారతీయులు ఖడ్గవాదము వంగీకరింతురేని నాప్రాణము తక్షణమే పోవును. నేనెంతమాత్రము భారతీయుఁ డనఁబడఁ జాలను. భారతి దేశాభిమానము నన్ను వీడిపోవును.

దౌర్జన్యరాహిత్యము నాయన బోధచేయుటకు కారణము భారతీయుల దౌర్బల్యముకాదని గాంధీమహాత్ముఁడు నొక్కి వక్కాణించుచున్నాడు. ఇందుకు వ్యత్యయముగ భారతీయులు బలవంతులు గావునను తత్కారణమున వాఁరీమార్గావలంబన వలన కలిగెడు సపాయముల భరింపశక్తులుగాన వారికి దౌర్జన్యరాహిత్యము నుపదేశింపుచున్నాడు. ఈ దౌర్జన్యరాహిత్యమను నాయుధము బలవంతు లుపయోగింప నర్హముగాని దుర్బలుపయోగింపదగినది కాదని తన సమ్మిశ్రయనియు కవచాదిహీనమగు వక్షముతో నిరాయుధుడై శత్రునెదిరి మృతిగాంచునతఁడే వీరాధిపరుఁడని నేను సమ్మించున్నాడననియును, భారతభూమి ప్రజాబలయుక్తమగుటనే

చార్జన్యరాహిత్య మార్గము ననుసరింపవలెనని కోరుచున్నాడనియు, దాని కాయుధములతో బనిలేదనియు, మనము మాంసపుముద్దయగు స్థూలశరీరమునె యాత్మయను భ్రాంతిలో నుండుటచే నాయుధము లవసరమని మనకు దోచుచున్నదనియు, భారతమాత నాశన రహితాత్మను కలిగియున్నదనియు, ఆయాత్మ కాయకచార్బల్యములపయి విజయమును గాంచుననియు ప్రపంచమందలి భౌతికశక్తులన్నియు నేకీభవించినను విజయమునందునని భారతీయులు గ్రహింపవలెననియు, గాంధీమహాత్ముడు దెలుపుచున్నాడు. అహింసామార్గము నాయన యుపదేశించుచు నాచరించుటకు ముఖ్యకారణమా మార్గము నీతియు క్తమని యాయన తలంచుటచేతనే యయియున్నది. చార్జన్యస్థాపిత న్యాయమెవ్వరికిని సత్యము కానేరదనియు, స్వాధిపత్యైకాత్మకమగు న్యాయమె సత్యమనియును, చార్జన్యరాహిత్యము యుక్తమయినదియు, ఘనమయినదియు, నగు ధర్మమనియు, ఓమయే వీరశిఖామణికలంకారమనియు, మహాత్ముడు ఘదోభించుచున్నాడు. ఇట్టి యుద్దేశములతోడనే గాంధీమహాత్ముడు తన యుద్యమమును ధర్మయుద్ధమనుచున్నాడని నేనూహింతును. ఐన నహింసామార్గము నీతిధర్మమెగాక యవసరమార్గమనికూడ నాయన మాటిమాటికి తరుచు తెలుపుచుండును. శాశ్వతవిజయసంపాదన కిదియొక నిశ్చయమార్గమనియును, దెలుపుచున్నాడు. చార్జన్యరాహిత్యమును గూర్చులయ జయమని, ధనవ్యాధిహరణములకు భారతీయులు పూనిన పూనగలరుకాని యందువలన నేమియు బ్రయోజనముండనేర.

దక్షిణము, నీకు బాధనోర్చుటయను నొకయత్తమే చాలుననియు, నీతిప్రపంచధర్మము నెఱిగినవారికిసత్యము సుగ్రాహ్యమనియు, శాంతయుక్తమును సమోఘమునగు నీధర్మరహస్యము నెఱుంగగోరు నెడల మనము మనల కత్తితోనరకవచ్చినను, వారినయిన నొకయాగ్రహేహాక్తిని బలుక నవసరముండదనియు, కొంచెమయిన ప్రతిక్రియను చేయనవసరముండదనియు, మనముగ్రహింతుమనియు గాంధీమహాత్ముడు పలుకుచున్నాడు.

కేవల దౌర్జన్యరాహిత్యము మాత్రము చాలదు. అహింసయన బాధాసహనముగదా! నిర్దిష్టమును, నెరుక్కొను స్వభావము గలదియునగు తంత్రముతోఁగూడి యుండవలెను. గాంధీమహాత్ము డిట్టితంత్రమునే యసహాయోద్యమమనుపేరున నమర్చియున్నాడు. హిందూదేశమున నాంగ్లేయపరిపాలన శాశ్వతముగనుండుట కవసరమగు సాంఘిక రాజకీయ క్రమములలో తనయనుచరుల నెవరిని సంబంధముకలుగ జేసికొనవలదని మహాత్ముడునిర్దేశించియున్నాడు. భారతము లాంగ్లేయులతో సంబంధించిన ప్రతివిషయమును బహిష్కరించి, ఆంగ్లేయపరిపాలనాక్రమము నంతను, నిరోధింపవలయునని వారిని హెచ్చరించుచున్నాడు. ఈవిధముగ తనదేశపుప్రజల నెల్లరనుష్ఠానికసభలను విసర్జింపుడనియును, న్యాయవాదుల న్యాయస్థానముల బరిత్యజింపవలెననియు తల్లితండ్రులు తమ బిడ్డలబడుల నెఱుంగజెనవియు బిరుదములు వహించినవారు తమబిరుద

యువరాజుగారి ప్రయాణసందర్భమున భారతీయులందరిని యాయనకు స్వాగతమొసంగకుండను తమయువరాజును తా మాహ్వనింపలేదని తెలుపవలెననియు మహాత్ముడు హెచ్చరించెను. ఆంగ్లేయవస్తువుల నన్నిటిని పూర్ణముగ బహిష్కరించుతలంపు ప్రజలలో పుట్టినను, మహాత్ముడుంగీకరింపలేదు. ఈవిధానము క్రమముగ జనసామాన్యముచే నాచరణమున నుండబడినచో, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును తప్పక స్తబ్ధింపఁజేయగలదు. విషప్రయోగమువలన క్రమేణ విషమెక్కిన సోక్రటీసు రీతిని, యీప్రభుత్వముకూడ కాలక్రమమున నిరోధింపఁబడి స్తబ్ధించును ప్రపంచములో నెన్నఁడెఱుగని శాంతియుక్తమగు విప్లవము జయము గాంచును.

కడపటిది తనయుద్యమమునకు మకుటముగ భారతీయుల కాధ్యాత్మిక నైతికాభ్యుదయములను దేశాచారవ్యవహారభావాదర్శముల ననుసరించినప్పటిదింపయత్నించుచున్నాడు. కార్మిక దాస్యము (Industrial slavery) భౌతిక వ్యామోహము (Materialism) ద్రవ్యరాధనము (Money worship) యుద్ధములు మొదలగు పాశ్చాత్యసంబంధములు సాధ్యముగు నంతవరకు తొలగించుటయ దీనికర్థము. భారతీయు లన్యోన్యజాతివిభాగములను గావించు నడ్డంకుల నున్మూలించి వారికెల్లరకు సామాన్య సౌభ్రాతృమునుగూర్చుటయే యీమహాద్యమమున బ్రధమకర్తవ్యముగనున్నది. ఇందుకొరకు జాతిమతభేదముల నంతరింపఁజేయుమార్గముల నరయుచుండెను. హిందూముసల్మాను

భేదముల వీడి యొండారులతో మైత్రిగలిగి నెమ్మదిగ మనవలయును. వారు లోకి శాంతమువలనను, స్నేహభావమువలనను మానవనాయకత్వము సిద్ధింపజేయవలెను. భారతదేశముప్రపంచముననొక సందేశమును దెలుపగలదనియు, కావున నాతని యాదర్శములు జాతిదేశాద్యవిచ్ఛిన్నములుగాక సకలమానవాభ్యుదయ సహాయకములనియు, తన మతమునకు దేశభేదములేక సార్వత్రికవ్యాప్తమనియు, దానియెడ తనకు పూర్ణవిశ్వాసముండనేని యదియొక భారతదేశాభిమానమున కధికమగుచున్నది.

గాంధీమహాత్ముడిట్టివాడు. ఈమహాత్మ్యస్థాధ్యాత్మికశక్తితో నతఁడు జనులలో జీవించుచున్నాడు. అతఁడొక యూరినుం డింకొకయూరి కేగునపు డాతని ప్రసంగముల వినుటకు ముప్పది లేక యేబదివేలవరకు జను లాయనచుట్టును మూగుచుందురు. ఏగామముననో, యేమైదానముపయినో యొకరాత్రి బసజెసియుండు నపుడు, దేవాలయములకు దైవదర్శనమున కేగునట్లు జనసమ్మర్దము చేరుచుండును. హైందవు లాయన నిందినటుల నాయనసంపూర్ణుఁడను, మహాఁడునుగ దోచును. అతఁడు సాధుకీలుఁడును, పూజ్య చరితుఁడును. అతఁడు రాజకీయోద్యమమున లెనికవలె కార్యదక్షుఁడు. దేశస్వాతంత్ర్యసంపాదనమునకై నిరంతరము కృషిచేయుచున్నాడు. అయినను రొమెయిను రోలండువలె నత డాదర్శావిష్టుడై యాధ్యాత్మిక తేజోమండలనివాసియగుచుండును. రోలండును తలంచినప్పుడు టోలస్టాయి స్మరణకు

వచ్చునని లినెనును గూర్చి తలంచునెడల నెహోలియను స్మరణ
కు వచ్చుననియును, దెలిసియుంటిని. కాని గాంధీని దలంచినపుడు
యేసుక్రీస్తు నాకు స్మరణీయుడగుచుండును. ఆజీవితమునే
యీతఁడును జీవించుచున్నాఁడు. ఆయన మాటలనె యీతఁడు
పలుకుచున్నాఁడు. బాధల కొర్రుచున్నాఁడు. ప్రయత్నములఁ
జేయుచున్నాఁడు. ప్రపంచమున భగవత్సామ్రాజ్య స్థాపన కొ
రకు ఎప్పుడో ఘనముగ ప్రాణత్యాగము చేయును.

ఒకదినము క్రీస్తుప్రభువు ప్రయాణము చేయుచున్న
పుడు తనశిష్యు లొందురులతో గలహించుచుండుట నొకనాఁడు
వినినప్పుడు దోహివలో మీరెందునుగూర్చి వాదించుచున్నా
రని యడిగెను. వారు తమలో నెవఁడు సర్వోత్తముడని వాదు
లాడు చుంటిమనిరి. అపుడా యేసుప్రభుఁ డిట్లనియె. “మీ
లో నెవఁడగ్గిగణ్యు డనిపించుకొనగోరునో వాడఁదరికి నేవకు
డుగ నుండుగాక” యనియెడు కథ స్మరణీయుముగనుండును.

నీతి ధర్మము.

(గాంధీమహాత్మ విరచితము.)

ఉ పో ధ్వా త ము .

మనది మాయాస్వతవాదయుగముగ నేర్పడినది. సర్వ మతములవారును మతముయొక్క బాహ్యరూపములనె గమనించుచు దానిముఖ్యపథకముల నన్నిటిని విసర్జించుచున్నారు. ధనసంచయవిధానమునం దత్యాశచే నితరులకు తాము హాని చేయుచున్నామని కాని చేయగలమనికాని మఱితురు. రాకెల్లరుగారు ప్రపంచమంతలోను మిగుల ధనవంతులుగ నెంచబడుచుందురు. ద్రవ్యసంచయవిషయమున నాయన ధర్మపర్యాలోచన మెన్నడు గలిగియుండలేదని యెల్లరకు తెల్లమే. కేవల మతద్వేషము గలవారమని బహిరంగముగ జాటువారు కూడ యూరపు - అమెరికా ఖండములలో నచేకులున్నారు. ప్రపంచమందలి పాపసంచయమె మత మబద్ధమని తెలుపుటకు నిశ్చయమయిన ఋజువని వారు వాదింతురు. అదినిశ్చయముగ తప్పటూహగనున్నది. పనిచేయలేనివాడు పనిముట్లను నిందించునటుల తమ దురభ్యాసములకు మతము సుత్తరవాదిగ జేయుచున్నమాట నిజము. అట్టివారు పూర్తిగ బాధ్యతలేని జీవయాత్రను సాగించుచున్నారు.

నిరుత్తర వాదిత్వాభివృద్ధికి భయముచే గొండలు వాని
 నెదుర్చుటకు బహిరంగముగ ముందుగ నిల్చిరి. మతము మా
 నుషవృద్ధయముల పయి నధికారము పోగొట్టుకొనునెడల
 ప్రపంచమంతయు ధ్వంసమయి దగ్ధపటలమగునని వారు
 న్యాయమగు భయమందుచు జనుల సీతిమార్గమున వర్తింప
 జేయ విశ్వప్రయత్నముల జేయుచున్నారు. మతముయొక్క
 ముఖ్యపథకముల వివరముగ బరిశోధించినట్టియు అవియు
 న్నియు నొకేరీతి సీతియొక్క శాశ్వత పథకముల పయిని నిర్మింప
 బడినవని ఋజువుచేసినట్టియు నొక సంఘమును వారు స్థాపిం
 చిరి. అందుచే యేమతావలంబకుఁడయినను నాత్మవినాశనమున
 దక్క యా సీతిపథకము నతిక్రమింపఁజాలదు. ఈ సంఘో
 ద్దోశము మన యుగమున మంచిచెడ్డలతోఁ బనిలేక మతమనిన
 మాత్రమున ద్వేషమును వహించు మనోవస్థను ఖండించుట
 యే యైయున్నది. సర్వమతము లొకేరీతి నైతికమూలపథక
 ముల నాధారపడి స్థాపితమయినవో శోధించుట కాసాంఘికత
 దీక్షితులయి యున్నారు. సీతిధర్మమనుపేర బరగినట్టియు లోక
 మునందలి స్త్రీపురుషులెల్లర శాశ్వతముగ బంధించు సీతి
 సూత్రములతో గూడినట్టియు, నొకకొత్త మతమును వా
 రేర్పరచిరి. ఏ సూత్రముల నాచరించుటవలన మానవజాతి
 జ్ఞేమ మాధారపడి యున్నదో వానిని వివరించుటకు సీదిగువ
 పుటలలో యత్నించితిమి. వారి మనోకర్షణము గావించునట్టి
 సూత్రముల సభ్యాసముచే యత్నించుడని యీ చిన్నిపాత్ర
 మును చదువు మా పాఠకమహాశయుల గోరుచున్నారము

హారామాల్యము పనిచేసినయెడల మా శ్రీమక్త పూర్ణ బహు
మానమును గాంచినటుల మేమెంచుకొనియెదము.

నీతిబాధ్యత.

ప్రతిమానవ మనోమందిరమునకును రెండు గవాక్షము
లుండును. అందొకదానివలన తానున్నస్థితిని, రెండవదాని
వలన తా నెట్లుండవలయునో యాస్థితిని, ప్రకటింపబడును.
సామాన్యశాస్త్రములన్నియు బ్రహ్మచర్యముయొక్క యధాస్థితిని
దెలుపుచుండ నీ నీతిధర్మశాస్త్ర మాప్రపంచమెట్లుండవలెనో
వివరించును. తన యంతరంగమును బరిశీలించి తన యధార్థస్థితిని
గనుగొని శారీరక మానసి కాధ్యాత్మిక విషయంబుల సభి
వృద్ధిగాంచుటకై శక్తివంచనలేక వర్తించుట ప్రతిమనుజునకును
విధ్యుక్తధర్మము. అన్యాయము, దుష్టత్వము, దంభము మొద
లగు దుర్గుణములవలన కలుగు కీడుయొక్క సత్యమును గ్ర
హించి, వానితోబోర యావచ్ఛక్తిని వినియోగించవలెను.
ఏదేని గృహముయొక్కపట మాయెంటి నెట్లునిర్మింపవలెనో
కనపరచుటకుమాత్ర ముపయోగపడునటుల నీతిధర్మబోధ
నలు మనజీవితములయొక్క నిత్యాచరణవిధానముల నెంతద
నుక నియమించునో యంతదనుక దెలుపుటకుమాత్ర ముపక
రించుచుండును. నిత్యాచరణమున నుండని నీతిసూత్రములన్ని

యు నిరర్థకములు. నీతిసూత్రముల రాలవలె కంఠపాఠముజేసి
 వానిని గట్టిగ నేకరవృత్తెడు వారిననేకుల గాంచుచున్నారము.
 కాని యందొకరును వాని నాచరణములో నుంచు బుద్ధిగలవా
 రుండరు. నీతిసూత్రములన్నియు పరలోకసాధనకుమాత్రమువ
 కరించునని యెంచువారు కొందరు గలరు. నీతిపథకముల నిరా
 ఘాటవిధేయతయుం దుండ తన జీవితమున కుత్తరవృత్తేయ సిద్ధ
 పడనివాడు మనుష్యశబ్దార్థమును సార్థకముచేయఁజాలఁడని
 ఘంటాపథముగ నిర్ధారణచేయగలము. ఈలోకములో మన
 మనుభవించవలసిన కష్టనష్టములతో బనిలేకుండ బుణ్యముజు
 త్వములలో సౌఖ్యమును కనుగొన మనమెల్లఁకము శక్తిగలిగి
 యుండవలెను.

దేవుఁడు సర్వశక్తుఁడు. ఆయన సంపూర్ణతామూర్తి.
 యయి యున్నాడు. ఆయన న్యాయకృపాగుణముల కెవ్వరును
 పారమేర్పరింపజాలరు. ఆయన భక్తులమని నుడివెడి మనము
 నీతిబాధ్యత తొలగుటకెట్లు సాహసింపగలము. ఫలాపేక్షయా
 నీతియుక్తమగు జీవయాత్రను నిశ్చయముగ గడుపఁజాలము.
 యోగ్యజీవనము మనకు మేలుచేయునను భావముతోగాక
 నయ్యది శాశ్వతమయి నిర్వికారమగు ప్రకృతిపథకమగుటను
 మనకాచరణీయముగ విధింపఁబడినది. సత్కర్మలు నిశ్చయ
 ముగ మన కన్నవస్త్రములకంటెను మిగుల ఘనతరములుగ
 నున్నవి. మనకాకలియగునపు డన్నమిడినవారియెడలకంటె సత్క
 ర్మాచరణాపకాశ మిడినవారియెడల మన మెక్కుడు కృతజ్ఞుల
 ముగ నుండవలెను.

డాబుదర్పములే ప్రధానముగ నెంచుకొనువాడును, లోకములో గొప్పవాడనిపించుకొన నాతుడుడగువాడును, నెన్నడును నీతిమార్గావలంబి కాజాలడు. శౌచము జ్ఞానము పాటు మొదలగువానియం దెంతమాత్రము నీతిధర్మ మిమిడి యుండదు. నిశ్చయముగ నివియన్నియుప్రత్యేకముగ సన్మార్గాం తర్భాగములే. కాని యవి యేమనుజునిగాని నీతిపథగామిని గా విరివనమర్థములు గానేరవు. నిజమగు నీతిమార్గానుయాయి తన కందువలన ప్రయోజనముకలదని కాదుగాని, అది తనకు ప్రకృతిసిద్ధమగు ధర్మమనియు తనయుచ్ఛ్వాసవాయువువంటి సహజధర్మమనియు, యోగ్యజీవనముచేయును. వేయేల యోగ్యకర్మలు ఫలాపేక్షారహితములు.

అ త్యున్నత నీతి పథము .

ఈ దినములలో నీతిపథమునుగూర్చి జనాభిప్రాయములు దృఢగాంభీర్యములుగ నుండునని చెప్పబడజాలవు. ఇందుకు దృష్టాంతమును గనుడు. మానవునకు నీతిమార్గావలంబనాగత్య మెంతమాత్రములేదని కొందరెఱురు. మతమునకును నీతిపథమునకును సంబంధమే లేదని మఱి కొందరెందురు. కాని యథార్థముగ నీతిపథములేక మతమే యుండనేరదు. నీతిమార్గానువర్తనమే యవశ్యధర్మమనియెంచి

వాని నవలంబించువారలె నిజముగ దైవభక్తులుగ పరిగణింపఁ
బడవలెను. స్వదేశక్షేమమునకై తమజీవితముల ధారవోయ
సంసిద్ధులయినవారలె నిజముగ నున్నత నీతిపరులగుదురు.
ఇందు కుదాహరణముగ జనసామాన్యమునకు విద్యావ్యాప
నము గావింప కఠినముగ పాటుబడినట్టియు, కారాబద్ధుల
జీవనముల సంస్కరించుట కెన్నిశ్రమలకోర్చియున్న బ్రాయ
త్నించినట్టియు, స్వదేశీయులక్షేమమునకై యనేక చట్టముల
నిర్మాణముగావింపఁ బ్రధానకారకుడయినట్టియు, జర్నీ బెంత
మ్మను మహానీయుఁ డత్యున్నతనీతిపథగామియని చెప్పబడ
నొప్పును.

పలువురు నడచుటచే నలిగిన ప్రాతశ్లోచల దొంగ్కు
టమాత్రమే నిజముగు నీతిపథముకాదు. కాని క్షేమనమందు
శనువగు సత్యమార్గమును స్వయముగ గనుగొని యందు
నిర్భీతిగ జనవలయును. సత్యమం దట్టి బలవత్తరావలంబనము
లేనియెడల నిజముగు యభివృద్ధి యసాధ్యమగును. అనగా
సభివృద్ధి సంస్కారము లనిశము నీతిధర్మబద్ధములయి దానితో
నవి నాభావములయి యుండును.

మన కోరికలు నుద్దేశములును రెండుతరగతులుగ విభ
జింపఁబడుచున్నవి. స్వప్రయోజనయుక్తములు, పరోపకారా
యత్నములునని. స్వప్రయోజనయుక్తములగు కోరికలన్నియు
దుర్నీతిదాయకములు. కాని పరుల కుపకారముగావింప నాత్మా
భివృద్ధినొందు కోరిక నిజముగ నీతినమ్మతము. మన మొరులకు
గావించిన యుపకారములనుగూర్చి పొగడుకొనసాగినను వాని

నిగూర్చి గర్వోక్తులు పలికినను, మనము నీతిదూకుల మగుదుము. సత్కార్యచరణము ధర్మమని సత్కర్మలఁ జేయఁ బలవత్తరప్రయత్నఁడగుటయందే పుణ్యమున్నది.

ఆగ్రహము, అన్యతము, కలహము, మొదలగు దుర్నీతి బీజములకు తావాసఁగ నంగీకరించిన మనుజుఁడుగాని కుటుంబముగాని శాశ్వతవినాశనము గాంచును. మంచినిజేయు శక్తి మనకు బాహ్యమునుండి రానేరదు. అది యెల్లపుడు మనలో పలనే యున్నది. దానిని యుక్తసాధనములచే మనమభివృద్ధి మూలము గావింపవలసియుండును. మానవజాతి క్షేమమున కయి మన మనవరతము పాటుపడవలయునను విషయమె మహిమాన్విత నీతిపథకమని మనము కనుగొనుచున్నాము. ఈప్రధానమగు సత్యమును మనమొకసారి గ్రహించినపు డితర నీతిపథకములన్నియు స్వయంప్రకాశములయి తోచును.

సత్కర్మయ న నేమి?

చాలవరకు మనమెల్లరము గతానుగతిక లోకసంప్రదాయచరణ పరాయణులముగ నుందుముగాన మన సామాన్యకర్మములలో ననేకములలోనికి నీతిప్రసంగ మెంతమూలము చేరకుండును. నిశ్చయముగ ననేకాంశములలో సంప్రదాయ సిద్ధముల నవలంబించుట ముఖ్యమైయున్నది. ప్రతిమనుజుఁ

దును తనస్వంతమార్గమునే యవలంబించునెడల నీప్రపంచమున గందరగోళస్థితికంటె నన్యముండనేరదు. ఆచారసంప్రదాయములలో దేనినయిన మూఢముగ ననుసరించుట నీతిమార్గవిరోధమగును.

ఐచ్ఛికముగాని కర్మమెద్దియును నీతియుక్త మనబరగదు. కేవల యత్రోప్రాయులమయి మనము వర్తించునెడల నీతిమార్గప్రసంగ ముపసరము కానేరదు. ఏకర్మనుగాని నీతియుక్తమని యనగోరుదుమేని యది మనఃపూర్వకముగాను, విధ్యుక్తధర్మముగను దానినొనర్చి యుండవలెను. జ్ఞానకృత కర్మలకును నజ్ఞానకృతకర్మలకును భేదముకలదు. ఒకయపరాధికి శ్రమాపణపత్రము నొసంగిన రాజు సత్కర్మ గావించినవాడగును. కాని యాశ్రమాపణపత్రమును గొనిపోయిన రాజభటుడు రాజుచేత కేవల మొకపరికరప్రాయుడగును. కాని యాభటుడు రాజుగారి శ్రమాపణపత్రమును తన విధ్యుక్తధర్మమని తలంచుకొనుచు గొనిపోవునేని, వాడు పరికరప్రాయుడగుట మాని వానికర్మము సత్కర్మమగును.

తన స్వబుద్ధి నుపయోగింపక నలుపురునడుచు ద్రోవనే యవలంబించువాడు నీతియు, యోగ్యతయు నననేమో యెన్నడును తెలియజాలడు. లోకములోని మహాపురుషులెల్లరును లోకోపకారము గావించుటకై యేర్పడిన సంప్రదాయములకు గాని, స్థాపితములగు నాదృశ్యములకుగాని, వ్యతిరేకముగ బ్రవర్తించినవారుగనె యున్నారు. తన యభిప్రాయముల నేర్పరచుకొనుటయందును, వాని బ్రోకటించుటయందును, నిర్భీతుఁ

దుగానట్టియు, తనయంతరాత్మ యుద్బోధనల నిరాఘాటముగ మన్నించునట్టియు, నేమనుజుడుగాని సుగుణశీలుఁ డనఁబడ నేరడు. అంతరాత్మ యుద్బోధనలె దైవబోధనలనియు, తన ప్రతికర్మయొక్కయు, యోచనయొక్కయు మంచిచెడ్డల కదియ కడపటితీర్పుకర్తయనియు, సత్యగ్రహణము చేయ శుండునంతకాల మది యనాధ్యముగ నుండును.

విశేషించి యొకకర్మయొక్క యోగ్యతాయోగ్యతలు తీర్మానించునపుడు కర్తయొక్క యుద్దేశమును పరిగణింప వలయును. ఒకేకర్మ దానిని బురికొలుపు యుద్దేశముల ననుసరించి సత్కర్మయో దుష్కర్మయో యగుచుండును. ఇందుకు తార్కాణముగ నిరువురుమనుజులు బీదల కన్నప్రదానము గావించు నఖ్యాసము కలిగియుండిరని యూహింపము. అందొకఁడు కరుణాఘృఁ డగుటచేతను, రెండవవాఁడు పేరుప్రతిష్ఠలు పొందెనో, గొప్పతనము బడయుటకో, మరి యేయితర మగు . యాత్మప్రయోజనాపేక్షకో యనుకొందము. వారిరువురొక కార్యమునే జేసిరి. ఈ రెండువిషయములలోను కర్మ మొక్కతీరె యయ్యును మొదటివిషయమున నదిసీతియు క్తము. రెండవదానియందు దుర్నీతియుక్తముగ నున్నది. కాన నీతియుక్తమగు యుద్దేశముచేఁ బురికొల్పఁబడిన యొకర్మయును నీతియుక్తమనఁబడనేరదు. సత్కర్మ లనిశము నదుద్దేశ ప్రేరితములని నుడువజాలము.

సత్కర్మయొక్క ఫలితము మనకదృశ్యముగగాని, దుఃసనుకూలముగ గాని, తరుచు గనఁగొనుచుండుము. అయి

శనుమనకర్మల ఫలితములనుగూర్చి యోచించుట మనకెంత
 మూత్రమును జోక్యములేదు. మనయుద్దేశ మకల్మషమనియూ,
 చేసినదిసత్కర్మయనియు మాత్రము మనంతటమనము నిర్ధార
 ణచేసికొని మిగతను దైవముపయి విడిచిపెట్టవలెను. అలెగ్జాం
 డరుచక్రవర్తికి చరిత్రకారులు మహద్భిరుదము నాతనిపేరునకు
 ముందుజేర్చిరి. అతఁడేగిన చోటులనెల్ల గ్రీకుదేశపు విద్యలను,
 కళలను, శాస్త్రములను, గ్రీకులనడవడులను, యాచారము
 లను, స్థిరపరచెను. అవి నిరాఘాటముగ సత్ఫలప్రదాయిను
 లయ్యెను. కాని యాతనియుద్దేశము వీనినన్నిటిని బట్టి పేరునంపా
 దించుటయై యుండెను. ఇట్టిస్థితిలో వానికర్మలు నీతియుక్తముల
 నియెట్లు దెలుపగలము? అతఁడు యుద్ధవీరుఁడుగగాని, పరిపాలకు
 డుగగాని, మహద్భిరుదమున కర్హుఁడైయుండునుగాని మహామ
 హుఁడు లేక సుగుణపూర్ణుఁడని తెలుపఁబడనేరదు. ఎయ్యది
 గాని స్వతస్సిద్ధముగ సత్కర్మయయ్యెనేని, సదుద్దేశప్రీతి
 మయ్యెనేని, యదిపూర్ణముగ నైచ్చికమయినతప్ప, నీతియుక్త
 మని చెప్పఁబడనేరదని, పైనుదహరించినదానినుండి తెలుచు
 న్నది. పాత్రకాలమున బెండలకడ నిద్ర మేల్కొంచనిచో
 నుద్యోగస్థానమునకు బోవు టాలస్యమగుటచే నాయుద్యోగము
 పోవునను భయమున నట్లుచేయుటవలన పుణ్యములేదు.
 అటులనే కేవలభోగానుభవమునకు తగుస్థితి లేకుండుటచే నేను
 నిరాడంబరజీవనము చేసినయెడల నందుపుణ్యములేదు. కాని
 నేను ధనవంతుఁడనయి యుండియు, నాచుట్టునుండు బీదసా
 వలకులేని సుఖభోగముల నే ననుభవించుట పాపకార్యముగ

నుండునను విశ్వాసముతో నిరాడంబరజీవనముచేయు నేను స్వేచ్ఛగ నెంచుకొనునెడల నాకర్మ సత్కర్మగనుండును. అదేలేరున నాసేవకులు పనిలోనుండి మానుకొందురను కేవల భీతిచే వారిజీతములను వృద్ధిజేసితినేని నేను సన్నీతిపరుడ ననబడనేరనుకాని నాయనుచరులతోపాటు నాసంపాద్యమును పంచి కుసుచుట నావిధ్యుక్తధర్మమనియెంచి వాఁజీతముల వృద్ధిగావించునని నాకర్మ నీతియుక్తమయినదగును. ఆరీతినే భయమువలనగాని, మరియేవిధమయిన బలవంతముచేగాని కేడింపబడిన పౌతికార్యము నీతిదూరమగును.

అలాగుననే యత్కుత్కృష్టకర్మలు సయిత మాత్మలాభాపేక్షాకలంకదూషితములగుచో నీతియుక్తములుగ నుండనేరవు. నిశ్చయముగ స్వప్రయోజనయుక్తములగు కర్మలన్నియును నగత్యముగ చెడ్డవికానేరవు. కాని వానిని నీతియుక్తములనుట నీతిమార్గనూషణ మగును. నిశ్చయముగ యధార్థవాదిత్వ మూచరణీయమార్గములలో సర్వోత్తమముగ నున్నది. కాని తాను వర్తించుమార్గము నారీతిని శ్లాఘ్యముగావింప యత్నించువాడు సన్నీతిపరుడు కానేరడు. అటులనే ప్రేమ దివ్యధర్మముగ నున్నది. కాని యయ్యది స్వప్రయోజనపరత కాధారమగునెడ ధర్మముగనుండ మానును. వికారహేతువులలో కూడ నిశ్చలమయి నిలచు వదియే ప్రేమయని పేక్కుఫియరు మహాకవిపరుడందముగ వర్ణించి యున్నాడు.

పరలోకమున సౌఖ్యదాయకములను నాశచే ప్రేరిత

మీలగు సత్కార్యము లన్నియును నీతిధర్మేతరములనికూడ
తేలుచున్నది. సత్కార్యము సత్కార్యయని మాత్రే మాచరింమి
వాడుమాత్రము నిజముగు ధర్మపరుడుగ నుండును. తన
భక్తికై ప్రతిఫలమును స్వప్నావస్థయందైన నపేక్షించని మను
జుడే దైవభక్తుడుగ నుండును. అందుచే తన మిత్రులకు సత్య
సంధుడుగను శత్రుల కసత్యవంతుడుగనుండువాడు పిరికివం
దగ నెంచబడవలెను.

ఇప్పుడొక కర్మయొక్క ధర్మము దానిని బ్రేరేచు నుద్దేశ
ముల స్వభావమునే మూలాధారము గావించుకొని యుండును.
మానవహృదయమునజొచ్చి వాని మనోభావముల గనిపెట
జాలము గాన వాని కర్మలనుగూర్చి నిద్ధారణము గావించు
టనిశము కష్టముగనుండును. కాన నీఘనశోధనలచే మన
సర్వమనోభావములును బ్రకాశితములుగ నుండవలెను.

అన్ని ధర్మములకంటె నతీత ధర్మము.

ఒక కర్మయొక్క మంచిచెడ్డల నిర్ణయించుటయందొక
నైతికప్రమాణమును సహజముగ ననుసరింతుము. ఒక కర్మను
సత్కార్యయనిగాని దుష్కార్యయనిగాని యనుటలో నది లాభ
కారిమా? నష్టప్రదమా? యని యనునముయోచింపము. మనము
యుక్తాయుక్తముల నిర్ణయించుట జాగ్రదేతరావస్థలయందు

మనము స్వీకరించిన పూర్వవాసనా లబ్ధభావముల పయి నాథా
రపడి యున్నది. ఒక మనుజు డింకొకని కేదయిన యపాయము
చేసినయెడల నందువలన మన కేనష్టము కలుగకపోయినను
దానిని మనము నిరసించుము. కొన్నియెడల నాదుష్కార్య
కర్తకు సానుభూతి కనపరచుటకూడ దటస్థమగును. కాని
యప్పుడు కూడ వాని కర్మల నిరసించుటకు సంశయించుము.
అన్నికర్మల యుద్దేశమును మనము పరిశీలింపజాలము. కాన
మన తీర్మానములలో దరుచు మనము పొరబడుచుండుము.
అయినను నది మనకు కొంతమేలు కలిగినప్పటికిని దుష్క
ర్మను దుష్కర్మగానే యనివార్యముగ నెంచుదుము.

ఒక కర్మయొక్క నైతికప్రయోజనము మన స్వంత
యిష్టానిష్టముల నాధారముచేసికొనియుండదని స్పష్టమగు
చున్నది. తరుచుగ మన సానుభూతులు నిజమగు నీతిమార్గము
నకు భిన్నముగనున్నట్లు నిశ్చయముగ గనుగొనబడుచున్నవి.
మనబిడ్డ కేదేని నొకవస్తువునిచ్చుటకు మనప్రేమ మనల
బురికొలుపును. కాని యావస్తు వాబిడ్డ కపాయకారియగుచెడల
దాని నాబిడ్డ కొనగుట ధర్మదూరముగ నుండును. నైతికో
ద్దేశములవలన ఖచితముగ బద్ధమయియుండినదప్పు బ్రేమ
విషముగ బరిణమించును.

నీతిధర్మముయొక్క మరియొకలక్షణ మది శాశ్వతము
గను నిశ్చలమగును నుండుటయే. అది యన్నిదేశముల
యందును నెల్లజాతులయందును వర్తించును. సూర్యుడు మన
కన్నులు తెరచి యుండినపుడు మన కగుపడును. కన్నులుమూసి

కొనునపు డదృశ్యుడగును. ఇది సూర్యునియం దేమార్పుచుసూ
చింపదుగాని మనదృష్టియందుమాత్ర మిట్టిమార్పుచు దెలుపును.

ఆతీరుననే యజ్ఞానతిమిరాంధులమయి యుండునంతకా
లము నీతిధర్మముల సత్యగ్రహణమును చేయజాలము. కాని
మనదృష్టి నిర్మలినమయినపుడు వానిసత్యమును గ్రహించు
టలో నించుకయిన కష్టమును గనజాలకుందుము. అనేకులు
తమదృష్టి యాత్మలాభతిమిరఁటలాలభిభూతిమగునపుడు చున్న
తిని నన్నీతిగను, దోషమును గుణముగను, పాపమును పుణ్య
ముగను, విపరీతముగ గాంచుచుందురు. మనుజులు తమ వ్యలా
భాయత్తములగు సుద్దేశముల వీడి నీతిధర్మమునందే తమదృ
ష్టిని నిలుపునమయ మత్యాసన్నమగుచున్నది. నీతిశాస్త్రమిం
కను ద్రావిడమికదశయందున్నది. జనులు నేటిదనుక బాహ్య
ప్రాపంచిక వికారపరిశోధనమునందె యామోదము గలిగి
యుండిరి. నైతికప్రపంచపరిశోధనల నిర్భీతిగగావించు వారలిప్ప
టికి లేరు. ప్రకృతిశాస్త్రములయెడల నెట్టి నిష్కామ్యశ్రద్ధతో
బరిశోధనలగావింప తమయావజ్జీవముల గడపుచుండితో యట్టి
పూనికతో పాటుపడ సిద్ధముగనుండిరేని నీతిమార్గముయొక్క
సత్యధర్మములనుగూడ కనుగొని నిర్ణయించుటకును, వానినొక
కొమముగ నిరూపణగావించుటకును నవకాశముండును.

నీతి ప్రపంచకముయొక్క ధర్మములు మన యభిప్రాయముల సుద్దేశముల నాధారముచేసికొని యుండలేదు. అవి
మనుష్యకృతచట్టములవలె వస్థిరములుగ నుండవు. కాని శాశ్వ
తముగ చెల్లదగినవిగ నుండును. కావున రాజ్యాంగశాసనముల

కంటెను నధికశ్రద్ధతో వాని మన్నింప బాధ్యులముగ నున్నారము. రాజ్యాంగశాసనోల్లంఘనముగావించి తదాగ్రహపాత్రులగుటకు మీరంగీకరింపవచ్చును. కాని నీతిశాసనముల నుల్లంఘించి భగవదాగ్రహపాత్రులగుటకుమాత్ర మెన్న డంగీకరింపజాలరు. ఎన్నఁడయిన రాజ్యాంగశాసనములు నీతిధర్మవిరుద్ధములగునేని యట్టియెడల నిశ్చయముగ రాజ్యాంగ శాసనోల్లంఘన మనతికొమఱియవిధ్యుక్త ధర్మమగును.

రాజ్యాంగశాసనములకును నైతిక శాసనములకును గల గొప్పభేదము నీతిధర్మములు ప్రతిమనుజుని యాత్మపీఠమున నధిష్ఠించియుండుటమాత్రమే యయియున్నది. సత్యము మనలోపల నెయున్నది. మన యెల్లరహృదయ కేంద్రములందును సతి గంభీరస్థానమున సత్యము పరిపూర్ణముగ భాసిలుచుండును. ప్రతి దుష్కర్మాచరణకర్తయు తాను దుష్కర్మనుజేయుచున్నానని తనయంతరంగమున నెఱుఁగును. ఏలనన సత్యమును సత్యముగ భ్రమింపజాలఁడు. మిగుల భ్రష్టులగునట్టియు, నెన్నఁడును నీతిధర్మములకు విధేయులుగానట్టియు, జనులు సహితము నీతిబాధ్యతను గుర్తించియుండుటచే తామును పుణ్యాత్ములనిగాని, నీతిపరులనిగాని యనిపించుకొనుటకు గర్వము జెందుచున్నారు. నిశ్చయముగ నీతిధర్మముయొక్క మహావైభవమిదియే. ఆచారమును లేక సాంప్రదాయమునుగాని, జనసామాన్యాభిప్రాయమునుగాని యదియెన్నఁడును పరిగణనము చేయదు. మిగుల తరుచుగ సంప్రదాయము నీతిధర్మముతో నెన్నఁడునఘోకరింపఁబడనేరదు. సత్యమునుగూర్చిన తన యభిప్రాయము

ఋణము జనసామాన్యాభిప్రాయవిరుద్ధముగుటచే, శోక్కిటీసను జ్ఞాని సత్యమునకుబలియై మృతినొందెను. ఏసత్యముకొరకు తన ప్రాణమును బలియొసంగెనో యయ్యది యెన్నటికిని సత్యము గనే యుండియున్నది. అది యెన్నటికిని తప్పక యుట్టెయుండును. సత్యపుణ్యములు శాశ్వతముగ భగవత్సామ్రాజ్యమున ధర్మ శాసనములుగ నుండవలెను.

ఏమనుజుడుగాని, జాతిగాని, నీతిశాసనమును శిక్షాభయవిరహితముగ నుల్లంఘింపజాలడు. దొంగవాడు తనయాత్మధనమునే గోల్పోవును. మోసగాడు తన్నుతాన మోసము గావించుకొనును. పాపము కొంతకాలమువరకు జయముగాంచవచ్చును. కాని యెన్నడో త్వరగనో యాలస్యముగనో భయంకరవిनाశము దానికై యెదురుచూచుచుండును. అస్మిరియా, బాబిలోను, సామ్రాజ్యములు పాపమువలన వినాశనముచు గాంచినవి. గ్రీసు-రోముదేశములు ధర్మవధము విడిచినప్పుడు మిగుల జ్ఞానులగు మహామహాలునయితము వాని విధ్వంసమును రక్షింపజాలకుండిరి. ఫ్రాన్సుదేశపు రాజ్యవిప్లవ మాదేశమును చిరకాలము పీడించిన నిరంకుశత్వమును పాపమునకు ప్రతీకారకారణమయ్యెను. ఇందుకు వ్యత్యయముగ ధర్మమార్గానుసరియయగు మనుజుడెల్లప్పుడు గొప్పతనమునే గాంచును. ఈ పని చేయు కుటుంబముగాని, సంఘముగాని, యభివృద్ధిజెందును. ధర్మశాసనముల నవలంబించు జాతిపయిని శాంతి, స్వేచ్ఛ, ఘోషములను, వరములను ప్రసాదించబడ కెన్నడు తప్పిపోవుండును.

మతము — నీతి.

నీతిమతములు కేవల భిన్నములని జనసామాన్యాభిప్రాయము కనబడుచున్నది. కాని యీపాత్రమున నట్టిభేదమును పాటించియుండలేను. మతము నీతిధర్మమున సంతర్భాగము కాదనువారును, నీతిమార్గమునకు మతప్రసక్తియే లేదనువారును, ప్రాయశః సన్నందునకు నిందించిన నిందించవచ్చును. అయిన సరెండింటికినీ ముఖ్యసంబంధముకలదని నొక్కి వక్కాణింప సాహసించెదను.

జనసామాన్యాభిప్రాయము ననుసరించి విమర్శించు నెడల మతము నీతిమార్గమునకేవిధమయిన సంబంధమును లేనిదిగ గప్పట్టును. కేవల నీతిబాహ్యకర్మల నాచరించుచు, మతాభిమానులమని గర్వించు దాంభికులగు దుర్మార్గుల నెందరనో గనుచున్నారము. ఈరీతినికీర్తిశేషులగు బ్రాహ్మమున్నగు కొందరు పుణ్యమార్గానుచరులును పన్నీతిపరులును నయ్యును నాస్తికులమనుచు గర్వించుచున్నారు. ఈరెండును దురభిప్రాయములుగ నున్నవి. కాని మొదటితెగవారు తమదౌర్జన్యమును మతవేషముచే గప్పిపుచ్చుదురు. కావున సంఘదోహా లగుచున్నారు. మతమును, నీతిధర్మమును, పవినాభావములుగ నుండఁజాలెను.

పూర్వకాలమునందలి జనులు కేవల సాంఘికబంధములచే గట్టుబడియుండిరి. అనగా వారు సాంఘికజీవనమున కవసరములగు నగత్యములనే పాటించువారు. ధర్మమే జయమందు

వనియు, దుష్కార్యకర్త తుదకాత్మవినాశనమును గాంచు
వనియు, కాలక్రమమున వారు గ్రహింపగలిగిరి. ఈవిధమున
నాత్మరక్షణార్హముగు సహజప్రవృత్తి మానవుని నైతికబీజాభి
వృద్ధి హేతువయ్యెను. మతవిషయక మనోభావములు మానవ
హృదయాంతరస్థితములయి యుండక తద్బాహ్యప్రదేశముల
యందే యుండును. మనకేదయిన కీడుగాని, విపత్తుగాని,
మూడు నెడలమాత్రీ మా విషయమున తీవ్రముగ యోజింపఁ
సాగుదుము. భయజనితమగు భగవద్భక్తి భక్తియే కానేరదు.
సత్యాసత్యములలో నెయ్యది గ్రాహ్యమో యెన్నుకొను కాల
ము ప్రతిమానవునకు తటస్థమగును. అప్పుడు ఫలితములతో
బ్రసక్తిలేక చెడుగును విడిచి మంచిని గ్రహించి యనుసరించు
టకు మనఃపూర్వకముగ నిశ్చయము గావించుకొనవలెను.
అప్పుడుమాత్రమే వాడు నీతితత్వముయొక్క సత్యమును
గ్రహించెనని చెప్పనొప్పును. మతమును విడనాడెనేని యట్టి
నీతికేవల కపటయుక్తమని విస్పష్టమగును.

పరులకు హానిచేయుటవలన స్వార్థమును సంపాదింప
గలిగినను మనమట్టిపనిని చేయరాదు. ఏలనన దుష్కార్యా
చరణమువలన మనము పొందెడిమేలు మేలువలె తోచినను
నిజముగ నదిమేలేకానేరదు. తనయాత్మను గోల్పోయి ప్రపంచ
మంతయును సంపాదించినను యది మనుజున కేమిలాభమును
కలుగజేయును. బిస్మారకనువాడు జర్మనీదేశము నైహికముగ
వభివృద్ధి గాంచుట కనేకదుష్కర్మల నాచరించెను. సామాన్య
ముగ నతడు యువకులు తన బోధనాచరణములో నురచుట

కాతడేల యోచింపకుండెను. అతని నైతికధర్మము మతమును విడనాడియుండుటచే నిజమయిన నీతిమార్గము కానేరదని శువ్యక్తమగుచున్నది. నేలపాతిన బీజమున కుదకమెట్టిదో నీతి ధర్మమునకు మత మట్టిది. నీరులేనియెడల బీజము భూమిలో నెట్లు పొట్టిపోవునో యట్లే మతదోహదవిహీనమగు నీతికృశించి క్రమముగ నశించును. సత్యమయిన మతమును నీతిమార్గమును నవినాభావముగ నొండొంటితో సంబంధించియున్నవని స్పష్టమగుచున్నది. అనగా మతవిహీనమగు నీతిధర్మము శుద్ధశూన్యము. ప్రపంచమునందలి గొప్పమతములవలన శాసింపబడిన నైతికప్రవర్తనాపథకములన్నియు నభేదములయి యొకేరీతి మున్నవి. గొప్పమతబోధకు లెల్లరు మతము నీతిపై నాధారపడి యున్నదని యుద్ఘోషించియుండిరి. పునాది దిట్టము చెడినపుడొక మేడ నేలగూలిన వడుపున మతములన్నియు వానిమూలాధార మగు నీతిధర్మములు సంచలించినపుడు భ్వంసఘాతయగును.

పయినిచెప్పిన దానినిబట్టి మతమునకును నీతికి నభేదాభ్యవసాయమని తేలుచున్నది. సత్యగ్రహణ ఋజుమార్గవర్తనములే సర్వోత్కృష్టమతము. భగవన్నామోచ్చారణము గావించుచు దుష్కార్యాచరణమొనర్చితిమేని యాభగవదనుగ్రహించును సంపాదించఁ జాలుదుమా? ఒకడు భగవంతుఁ డున్నాడనిశుడువుచు ససత్యనీతిదూరజీవనము చేయుచున్నాడనియు, మాహించుము. ఈ యిరువురిలో నెవఁడు నిజమగుదైవభక్తిని, నీతియుక్తిని కలిగియున్నాడో, నిర్ధారణముగావింప వారిలో చేసెడి యమయిన నుండునా? భగవంతుని కేవల వాక్యాత్మక

ధవముగావించు మొదటివాడు నాస్తికాధముని కంటె నధముడు. రెండవవానిని దేవునిశాశ్వతిమయినట్టియు, నిశ్చలమయినట్టియు, శాసనములను శిరసావహించుటచే గొప్పదైవభక్తుడని తప్పక చెప్పవలసియున్నది. నైతిక శాసనానుశరణమే మతశబ్దార్థముగనున్నది.

డార్విను — నీతిధర్మము

విచ్ఛికముగను మనఃపూర్వకముగను సత్కర్మాచరణములో నిజమగు ఘనత యిమిడియున్నది. ఎవ్వడు విషయతరంగాఘాతుఁడు గాకుండు, నెవ్వడు డహంకారమహావాతప్రిచలితుఁడుగనుండు నెవ్వడు ఋజుమార్గమని తాను గుర్తించినదాని ననుసరింపఁదగు మనస్తైర్యము శక్తియుక్తులు గలిగియుండు నాతఁడే మానవుడననొప్పును. ఎల్లవారును జితేంద్రియులుకారు. బాహ్యప్రపంచకమున కనుకూలముగ మనము వర్తింపక తప్పదు. బాహ్యప్రపంచానుకూలముగ మనము వర్తించునపుడు నీతిధర్మముల ననుసరింపవలయునా? లేక బాహ్యప్రపంచమన నెట్లుత్రీప్సిన నట్లు చేయవలయునా? యను ప్రశ్నకలుగుచున్నది. ఈ సందర్భమున డార్వినుగారి మతమెంతో వరకు ప్రమాణముగ నిలుచునో యోచింపవలసియున్నది. డార్వినుమతము ననుసరించి యుర్వరితములె నిలచునేనునది ప్రశ్నతీధర్మము. మనుజుఁడును హీనజంతువులనుగూడ నాత్మరక్షణమూ

నకయి నిరంతరము పోరాడుచుందురనియు, సం దర్శితమములే నిలచుననియు, ననర్హములు నాశనము గాంచుననియును యా మతసారము. నిలచుట కనన్యగతికసాధనమయిన, యర్హత కేవలము శారీరకమానసిక బలములలో నొకటయినచో మా వవవ్యాపారములలో నీతిమార్గమునకు తావుండదు. అర్హత యన నిజముగ నిదియేనా? నీతిధర్మమునకును జాహ్మ్యప్రపంచ కమునకును ముఖ్యసంబధముకలదని డార్వినుగారె స్వయముగ చెలిపియున్నారు.

మనుష్యుడు, ఎలుగుగొడ్డు, దున్నపోతు, మొదలగు యితరజంతువులకంటె దేహబలమున తగ్గియున్నాడని స్పష్టమే. పయిజంతువులతోఁ బోరు నెడ వానికతఁ డోడిపోవుట నిశ్చ యము. అయినను మానసికాధిక్యతవలన మనుజుడు వాని వశవర్తులుగ గావించుకొనియుండెను. అటులనే మనుజులలో పయిత మొక పోరాటమున నధికసంఖ్యలు జయనిశ్చయము నకు జాలియుండవు. విస్తారముగ మానసిక శక్తిగల కక్షివాద పరిమితసంఖ్యాకుల పయినే జయమునందగలరు. కావున మానసికశక్తి దేహదార్ఢ్యముకంటె నిరాఘాటముగ బలవత్తర మయి యున్నది.

డార్వినుగారంగీకరించినటుల నైతికబలము మానసికబల ముకంటెనయితమధికబలముగ నున్నది. నైతికార్హతగలవారలె ప్రపంచకమున దుదకు బలవంతులు. కేవల శారీరకధర్మముల యాధిక్యతనుగూర్చియె డార్వినుగారు బోధించిరనియు, కాబట్టి నైతికధర్మము ప్రపంచకర్మమున తావాసగబడియుండలేద

నియు కొందరుజను లభిప్రాయపడుచున్నారు. కాని యిది కేవలము తప్పుటూహ. ప్రాపంచిక చరిత్రాపరిశోధనమువలన నైతికపథకములు శిలాక్షరములవలె శాశ్వతములని తెలియవచ్చుచున్నది. సత్యమును, జయమును, చిరస్థాయులుగ నున్నవి. అసత్యమున న్యాయమును చిరస్థాయులయ్యును శ్రేయస్సును విస్మయమువంటి మహాప్రళయముల కతమున వినాశమును జెందుచుండును.

నైతికధర్మాధికతను ఋజువుచేయుటకు సామాన్య జీవితములనుండి దృష్టాంతరముల గనబరచ వచ్చును. ఇందు కుదాహరణముగ నణకువ ముఖ్యముగ నైతికయోగ్యతగ నున్నది. గర్వియు తలబిరుసుమానిసియు కొంతవరకు జయమును గొనవచ్చును. కాని తుదకాతడు బాధ జెడవలసి యుండును. భోగపరాజ్ఞుభత దోషదూరతకూడ నింకొక నీతి ధర్మముగ నున్నది. అంశ్లేయ దేశమున ముప్పది, ముప్పదియైదు సంవత్సరముల ప్రాయమున తాగుడు సభ్యసించినవారు సగటున మరి పదమూడు పదిహేను వత్సరము లధికముగ మాత్రము జీవించురనియు నాచారభ్యాసదూరులు డెబ్బది సంవత్సరముల ప్రాయమువరకు జీవించురనియు జనాభాలెక్కుల వలన దెలియుచున్నారము. మరియు వ్యభిచారము మిగుల ఘోరమగు నైతికదోషము. ఆదోషమును గావించువారకాల మరణమును గాంతురు. అట్టివారు సంతానవంతులగుచో నా సంతానము మిగుల నీరసముగను బలహీనముగ నుండును. మారోడలు ముదిరినకొలది బలహీను లగుచుండును.

వివిధజాతుల దృష్టాంతమువలన నీతిపథకములయొక్క వ్యాప్తియెంత నిర్దుష్టసిరభావముగ నున్నదోకూడ చూడ గలము. ఇందుకు తార్కాణముగ నండమానుదీపులలో సం తాపలాభానంతరమున పురుషులు తమభార్యల విడచుచుందు రు. అనగా వారు కేవల మాత్మలాభోద్దేశములవలన నడుప బడుచు నీతిధర్మములకు విరుద్ధముగ వర్తించుచున్నారు. దీనికి ఫలిత మాజాతియే శీఘ్రముగ నాశనముజెందును. డార్విను గారు తెలిపినట్లు హీనజంతువులలోనయితే మీ నీతిబీజ ముండును. మిగుల పిరికిజంతువులు నయితము తమపిల్లల కొరకు తమ జీవితములకు భంగమువచ్చినను శత్రువు నెడి రించి నిలచి వానిరక్షింప యత్నించుచుండు ననుటయే పయి దానికి ఋజువగును. నిశ్చయముగ సర్వజంతువు లానీతిశాస నమునకు సమానముగ బాధ్యతగలిగియుండనియెడల జీవనము లన్నియు నాశనములగును. ప్రపంచీకమంతయు నెడ రిగ మారు ను. తన నీతిజ్ఞానము హీనజంతుజాలమునందుకంటె తీవ్రము గను, నున్నతముగను నభివృద్ధిగాంచి యుండెననెడును—స్వకటం బముకొరకును, స్వసంఘముకొరకును, స్వదేశముకొరకొను, తన జీవితమును బలియొసంగ శక్తుఁడుగ నున్నాడనెమ హేతువులప యిని మానుషాధిక్య మానుకొనియున్నది. అర్హతములై నిల చుననెమ డార్వినుగారి సిద్ధాంతము ననుసరించి సహితము మను జుడు తనకర్మలన్నిటియందును నైతికోద్దేశములచే నడపబడు టకు బాధ్యుడయియున్నాడని మనము తెలిసికొనుచున్నారము. మానవాధిక్యత ధనసంచయములను గాని, నాశనయోగ్యా

యథములనుగాని, యానుకొని యుండలేదు. కాని కేవలస
న్సార్గవర్ణనమందును ఋజుభావమందును నున్నది.

నీతి-లోకసంగ్రహము

ఇదివరకు తెలిసినదానిని బట్టి లోకక్షేమము, నీతిమా
ర్గావలంబనము సన్యోగ్య మత్యంతసంబంధముకలవని కేలుచు
న్నది. పేమ, ధర్మము, కృతజ్ఞత, దేశభక్తి, మొదలగుసద్గుణ
ములన్నియు లోకోపకారఫలప్రదములుగ నున్నవి. నిజముగ
నొకానొక మనుజుని ప్రత్యేకక్షేమసంపాదనమాత్రమున కృత్రి
గాంచునట్టియు నొక్కమనుజుని క్షేమము కొఱకుద్దేశించు
నట్టియు ధర్మమెద్దియు నుండదు. ఇందుకు విరుద్ధముగ ప్రత్య
క్షముననో పరోక్షముననో దుష్కార్యకర్తతోపా టితరుల
ననేకుల బాధించని యధర్మమెద్దియును నుండదు. కావున
నెవడుగాని యోగ్యుడా? యయోగ్యుడా? యనువిషయము
కేవలమాతనిని సంబంధించినదెగాక సంఘమంతకును యింకను
ప్రపంచమంతకును సంబంధించియుండును.

ఎవడయిన నొకజనసంఘమును కట్టుబాటుచేయుకా
ననములను, ఆచారములను వర్జించి, యా సంఘమును విడిచి
జీవించునపుడు సహితము వానిచర్య తోడివారి కాదర్శకము
కాకమానదు. ఏలనన భావప్రపంచము దిక్కలోద్యవధులు
లేకున్నది. ఒకయాచారములేప్పని యేరికయిన ధృఢవిశ్వాసము

కలుగునప్పుడు తమ యభిప్రాయములను యితరుల హామోదించి
వను' లేకున్నను ఆతఁడు దాని నతిక్రమింపవలెను. తనకు తప్పని
తోచినదానిని తొలుత విసర్జించి పిమ్మట యితరులకు తన భావ
నల బోధించి వారలను తనయుద్దేశమునకు మరలించుట వాని
ప్రధమకర్తవ్యముగ నున్నది. ఎల్లమహావీరులును, మహర్షులును
నవతారపురుషులును నీ రకమువారుగ నున్నారు. వారి విశుద్ధ
నిష్కామ్యముచేతను నిర్భయమగు యధార్థావలంబనముచే
తను, మానవ మనోభావవీధుల ననేక సంస్కరణముల జేసిరి.

మనుజుఁడు తాను స్వప్రయోజనపరుఁడుగను నితరుల
కష్టగుళిముల నాలోచింపనివాడుగను నుండునంతకాల మతఁడు
పశువుకంటెను హినుఁడుగ నుండును. తన కుటుంబక్షేమమునకై
పాటుపడసాగినపుడు పశుత్వమును విడనాడును. తనసంఘమంత
మగానితన జాతినంతనుగాని స్వకుటుంబముగఁ జూడసాగినపు
డింకను నున్నతపదవిని గాంచును. అనాగరికులనబడు జాతులను
గూడ స్వకుటుంబమువారుగ నాదరించ మొదలిడునపు డింకను
మౌఖ్యాన్నతస్థానమును గాంచును. తనతోడిపాటి జనుల
క్షేమమునకయి యెంతవరకు పాటుపడుచుందురో దాని ననుసరిం
చి మనుజులుఘనత జెందుదురు.

మన తోడిమనుజుల నెల్లరిని మనము సానుభూతితోడను,
దయతోడను జూడకుండుదనుక మనము నీతిధర్మావగాహనుల
మయితి మన జాలకుందుము. మౌఖ్యాన్నతనీతి సార్వత్రిక
మయి యున్నది. మన సోదరులలో బ్రతివాడును మన స్నేహను
గాంఛ స్వతంత్రము కలిగియున్నాడని మరువక సాధ్యమగునం

తలో నెల్లవిధముల భక్తియుక్తముగు లోకసేవ గావింపవలెను. తమకు మాత్రమే తాము తరవాదుల మనుకొనువారు తమ శీలురు కానేరరు. తనన్వప్రయోజనమును, సరిక్షించుకొన జాలని మనుజుడు సంసారరణరంగమున బరాజితుఁ డగుననుకొనుట బుద్ధిహీనమును నపాయకరమునునగు యుద్దేశముగ నున్నది. నిష్కల్మషహృదయులయి తదేకదీక్షతో బరోపకార పరాయణులగు వారిని దైవమెన్నఁడును విడనాడదు.

సీతిధర్మమున కందరేకరీతిని బద్ధులగుటచే మానవజాత్యైకత తెలియుచున్నది. జనులందరు దైవదృష్టిలో సమానులే. కాని జాతి, స్థితి, మొదలగు భేదములున్నవి. మానవునకు స్థితి హెచ్చినకొలది శ్రాధ్యతలు హెచ్చుచుండును. మన మున్నత పదము నాక్రమింప దటస్థించునపుడు మనయాధిక్యతలనుగూర్చి బడాయి చెప్పుకొనరాదు. మనకంటె నధమదశయందున్నవారిని నిరసించరాదు. వారు వారికర్మల నెట్లాచరించుకొందురో మన మును మనకార్యముల నట్లే చేసికొందుము. మానవజ్ఞేయ మను సామాన్యోద్దేశమునకయి యందరు పాటుపడుచున్నారు. ఇందుకు విరుద్ధాలోచనము గావించునంతదనుక మనము సీతి మార్గప్రవర్తకుల మనఁబడజాలము.

ఒకజాతివారు తమయాత్మలాభమునకై మరెయొకజాతి పయి నధికారముచెల్లించుట సీతిధర్మవిరుద్ధమని దీనివలన తేలుచున్నది. చక్కని యభివృద్ధిగాంచిన యొకజాతీయు లంత తాగుగ నభివృద్ధినందని జనులపయి నధికారము నెల్లించదటస్థ మగుచో దానిప్రజల తమతో సమానాభివృద్ధిని కలుగజేయు

టుకుగాను సర్వప్రయత్నములగావించుట యీజాతియొక్క ప్రభావవిధియై యున్నది. మరియు నప్పుడు నీతిధర్మానుసార మొకరాజు యేమార్గముచేతను తనప్రజలకంటె నధికుడనని యెంచుకొనగూడదు. ఏలన నిశ్చయముగ నతఁడు జనులసేవక మాత్రుడయి యున్నాడు. అధికారులు నిజాధికారబలమును తమతోడి జనులక్షేమమునకై వినియోగపరచవలెను. నైతికపు నాదిబద్ధము కానట్టియు స్వలాభాయత్తులుగాని స్త్రీపు రుషులతోగూడి యుండునట్టియు నొక ప్రజాప్రభుత్వము నిరంకుశప్రభుత్వముకంటెను పాడుగనుండును.

ఒకసంఘమందుగాని, జాతియందుగాని, బలవంతులు బలహీనులును, నార్తులను రక్షించుట తమవిధ్యుక్తధర్మములలో నత్యావశ్యకమయినదిగ నెంచుకొనవలెను. అందరు మనుజులును నుపకారబాధ్యతయొక్క సత్యమును గ్రహించి రేని ధనసంచయముల గూర్చుట పాతకమని వారెంతురు. అప్పు డైశ్వర్యములో నసమానతలుండవు. అందుచే ఖామోపవాస ములుండవు. ధర్మమార్గచరులు, ప్రపంచమున ధర్మ మత్యల్పముగ నున్నదనియు, తా మత్యల్పసంఖ్యాకులమయి యున్నారమనియు యోచించి యట్టియోచనలవలన నద్వైతమును జెందరాదు. మంచి నాచరించుచు మిగతదేవునివయి విడుచుటయె వారి విధ్యుక్తధర్మము. వారు తమకర్మలఫలమును గూర్చి యెన్నఁడును దలంచరాదు. బాగుగ నొనర్చిన కార్య ఫలమిది జరుగుటయే బాగుగజేసిన కార్యానందము దానిని జక్కగ నెగవేర్చుటయందే యుండును.

ఉ ప న ం హా ర ము

ప్రతి మనుజుడును తాను నిర్వహింపవలసిన ధర్మములను, బాధ్యతలను, కలిగియున్నాడు. అతడు తనచేవులలో నొక నిశ్చలమగు చిన్నధ్వని యిట్లనుచుండుటను వినుచుండును. “ఇది నీవని, నీవిధ్యుక్తకర్మము. నీ జయాపజయములకు నీవే యుత్తరవాదివిగ నుండువు. ఏలన నీవే నిన్ను పోలియున్నవాడవు. సరిగా నొకపోల్కిగల రెండువస్తువుల బ్రకృతి యెన్నడును సృష్టించదు. కావున నీవిధిని నీవే నెరవేర్చనియెడల వారు లెవ్వరు దాని నెరవేర్పజాలరు. అది యెన్నటికిని పూర్తిగాకుండ నుండి పోవును.”

మన మిదివరకు యోచించినటుల స్వప్రయోజనరహితముగ పరోపకారము చేయుటయే మనుష్యుని విధియు యున్నది. మఱియు నొరులకు మేలుచేయుట కొరకనియెగాక తనవ్యక్తిధర్మ మదిగాన చేయుచుంటినని యట్టిపనుల జేయవలెను. ఆత్మబాధకకర్మములలో మనయిష్టప్రకారము వర్తింప సమర్థతకలదని తెలుపుజనులు కొందరుగలరు. కాని నిశ్చయముగ ప్రత్యక్షముగనో పరోక్షముగనో తనతోడి మానవులు జ్ఞేయమునకు సంపర్కములేనట్టియు యీ ప్రపంచమున యేమినిని యే నరుడును చేయజాలడు. ఎంత నిగూఢములగు మనోభావములేసి తనయందును, నితరులయందును ప్రభావము శలవని యెల్లరు గ్రహించవలెను. కావున తన మనంబుననుండి శుశ్చింతనల దొలగించి ఘనతరమహాశయములకు తా వొసగె

పట్టాత్మనిగ్రహము నభ్యాసము చేసికొనవలెను. అతఁడు తన శరీరమును తనమనస్సువలెనే నిర్మాలిన్యముగను, పరిశుభ్రముగను నుంచుకొనవలెను. మనుష్యుఁడు నిజమనోభావభావితుఁడగును. తానెట్లు తలంచిన నట్లగును. కావున దురాచరణవికార హేతువుల దృఢముగ నణచవలెను. జితేంద్రియుఁడును నాత్మేయందుస్వరాజ్యానుభవహీనుఁడును, యేమేలును పొందనేరఁడు.

తన మనమును నిర్మాలిన్యముగను, పవిత్రముగను, నుంచికొననేర్చినవాఁడు తన జీవితాదర్శమును గూర్చిన విస్పష్టముగు యోచననుగూడ గలిగియుండవలెను. తన జీవితాదర్శముగు పురుషార్థమునుగూర్చి వ్యవసాయాత్మికబుద్ధిలేని మనుజుని జీవయాత్ర శక్తి చుక్కానిలేని పడవ సముద్రమధ్యమున కల్లోలాఘాతమున తుదకు నాశనమొందినట్లు బహుశాఖాన్వితమయి తుదకు నశించును. దైవారాధనమే సర్వోత్కృష్టమైనది. నైతికధర్మనిష్ఠాగరిష్టతవలనను నిష్కామ్యపరోపకారపరీణత వలనను నగు భగవత్కర్మాచరణమే సర్వోత్కృష్టమారాధనవిధానముగ నున్నది.

పతితులును దుష్టులును వేనవేలు వ్యర్థముగ భగవన్నామోచ్చారణము గావించుచుందురు. చిలుకను భగవన్నామోచ్చారణము గావించునట్లు చేయగలము. కాని యది దైవభక్తి కలదనియు, పవిత్రమయినదనియు, జెప్పగలమా? సర్వజనుల సర్వకాలావస్థలయందును, పరోపకారము జేయవీలుండును. మానుషసేవయే తన జీవితమున కత్యున్నతాదర్శకమని భావించువాఁడు గాఁగడజాలఁడు. ఏలనన పరిపంచ

క్షేమము నీతిభర్తాచరణమున కత్యంతసన్నిహితసంబంధము కలిగియున్నది.

మనుష్యుల కర్మల విమర్శనములలో ప్రాపంచికక్షేమమున కాకర్మసహకారియగునా లేదా యనువిషయము శోధనీయవిషయము. వర్తకుడు తన కాతాదారుల నప్తపరచి తాను లాభముజెంద యత్నించరాదు. న్యాయవాదులు వైద్యులును తమ యార్జనయే ప్రధానముగ నెంచుకొనక ప్రజలక్షేమమునే యెక్కుడుగ చూడవలెను. తల్లి పుత్రప్రేమాహముచేగాని యితర కారణములచేగాని తన బిడ్డల పాడుచేయకుండి ననిశము జాగరూకతకలిగి యుండవలెను. నిర్దోషులచే విశేషద్రవ్యసంపాదనగావించిన వర్తకుడు, న్యాయవాది, వైద్యుడు యీమువ్వురెంత తెలివితేటలు కలిగియుండినను వీరికంటె విద్యాగంధశూన్యుడగు కూలివాడె విశేషఘనుడు. పయిన్యాయఫద్దతి ననుసరించి యెంత యధమాధముడయినను, తన జీవయాత్రోగడుపుకొనగలడని మనమెన్నడును మఱవరాదు. ధనలేమివలనగాని, తక్కువస్థితియందునికివలనగాని యెంతస్వల్పునికయినను, నీతి మార్గానుసరణమునకు భంగము కలుగనేరదు. ఏలనన మనుష్యుని ఘనత జాతినిగాని ధనమునుగాని యాధారముచేసికొని యుండలేదు. కాని యదికేవలము వారి ప్రవర్తనయందును జీవయాత్రోనడపువిధమునందును నాధారమైయుండును. ఏమనుజుని యోగ్యతనుగాని విమర్శించునపుడు వాని హృదయాంతర్గత భావములనె మనము తెలిసికొనవలెను. ఒకమనుష్యుఁ డొక యూచకునకు వానిని తన యెదుటినుండి తొలగించుటకుగానొక

రూప్యమొసంగవచ్చును. మఱియొకఁడా యాచకుని దుస్థితికి వ
గచి కనికరించి ప్రేమచే నొక పావలామాత్ర మిచ్చియుండును.
ఈ యిరువురిలో ద్వితీయఁడ, ప్రథమమనికంటె కొంచె
మిచ్చియున్నను, మిగుల ఘనతరుఁడు స్పష్టముగ నగుచున్నాడు.

ఇందు నిష్కర్షగ నసూయాస్వార్థపరతలచే కళంకిత
దూరమయిన హృదయముకలవాఁడును, కేవలపవిత్రోజ్జ్వితఁ
డును, నిష్కామ్యకర్మాచరణచణుండును, నిజమగు దైవ
భక్తుఁడును నీతికోవిదుఁడునని చెప్పనొప్పును. మఱియు సతఁడు
ధనికుఁడును సుఖయు ననిగూడఁ జెప్పనగును. అట్టివారలె
లోకసంగ్రహమును గావింప సమర్థులు. ఏలనన సకలవిధము
లగు యోగ్యతలకును ఘనతకును సత్యమె యాధారముగ
నున్నది. నిజమగు మానవసేవాపరాయణున కాసేవ యే
రూపమున నుండవలెనో యనుప్రశ్నయే వుట్టనేరదు. నీతిధర్మ
ముయొక్క మహత్వమును మనము గ్రహించినపుడు మహ
యారోగ్యము, జయము, కీర్తి మొదలగువానిపయిని మహ
సుఖదుఃఖము లాధారపడియుండలేదని గ్రహింతుము. ఎవ
ర్నను మహాశయుఁడందముగ దెలిపియున్నటుల సత్పురుషుల
దుఃఖములును బాధలును వారికి సుఖదాయకములె యగు
చున్నవి. దురాత్ముల కీర్తివైభవములు వారికిగాక ప్రపంచకమా
తకు దుఃఖపేతువు లగుచున్నవి. మొదట దైవసామ్రాజ్య
మును తన్నీరిమార్గమును కనుగొనుము. పిమ్మట సమస్తమున
నీవే పొందగలవు.

ప్రకటన.

కర్మయోగము (వివేకానంద ప్రతిభము)	1- 0-0
భారతయోధులు (చరిత్రము)	1- 0-0
శ్రీమద్భాగవతము (చరిత్రము)	1- 3-0
నాటకము నిర్మాణము (నాటకము)	1- 0-0
అర్జున పరాభవము (నాటకము)	0-10-0
స్వామిజ్యోధ్వజము (నాటకము)	0-12-0
నేపావ్రత మహాము	0- 2-0
కేవల ప్రభానిచరిత్ర	0- 6-0
మహాగాష్ట్ర పీఠము	0- 6-0
వనదుర్గము (నవల)	1- 0-0
మనోరమాజయ సేనము (నాటకము)	0- 8-0
స్వామి దయానందసరస్వతి	1- 8 0
సంపూర్ణ చరిత్ర-యువదేశములు	
కవిత్వ తత్వము (ఛందస్సు)	0- 8-0
తీర్థపక్షి తర్క ధర్మములు	0- 8-0
మహర్షి దేవేంద్రనాథ తామర	
మూలసంగతి (నవల)	1- 0-0
కాళిక (నవల)	1- 0-0
శ్రీకృష్ణ మార్గభోధిని	0-8 -0

ప్రచీనంజ భైరము (నవల).	..0- 8-0
వసుభార (నవల)	1- 0-0
గాంధీ నీతిధర్మము (తెనుగు)	0- 4-0
రాజయోగసాధన	1- 0-0

అచ్చులోనున్న గ్రంథములు

1. ఆంధ్ర ముత్తము
2. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు
3. మాలపల్లె,
4. భీమపతిజ్ఞ (నాటకము)

వలయువారు ఇట్లు వ్రాయవలయును.

ఆంధ్రపరిషత్తు, బెజవాడ.

10825

